

ISSN : 2465-5465 (Print)

ISSN : 2730-4213 (Online)

วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง
Buddhism in Mekong Region

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2563 Vol.3 No.1 January - June 2020

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มน้ำโขง Buddhism in Mekong Region

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2563 Vol.3 No.1 January-June 2020

ISSN : 2465-5465 (Print), ISSN : 2730-4216 (Online)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ปรึกษา

พระธรรมดิลก	ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 9 (ธ)
พระเทพพุทธิมุนี	เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น (ธ)
พระราชูปถัมภ์โกศล, ผศ.ดร	อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูธรรมมาภิสมัย, ผศ.ดร.	ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ
พระมหาวิศกดิ์ ชาตสุโก	ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตอีสาน
พระมหาศุภชัย สุภกิจใจ, ผศ.ดร	ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
นายเอกชาตรี สุขแสน	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระครูปลัด สุรวุฒิ จนฺทธมฺโม, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาชัชวาลย์ ฐิตคุโณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ขวัญใจ แก้วแสง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
นายก้องพิพัฒน์ กองคำ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.หอมหวล บั้วระภา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พระมหาดาวสยาม วชิรปญโญ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย ผศ.ดร.วราพร เอราวรรณ รศ.ดร.ประวีต เอราวรรณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองเลขาธิการ ก.ค.ศ. สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา
พระครูธรรมมาภิสมัย, ผศ.ดร. พระมหาศุภชัย สุภกิจใจ, ผศ.ดร. พระมหามหามวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร. พระมหาสมบัติ คุณสโก, ดร. ศ.ดร.ประยงค์ แสนบูราน รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข รศ.ดร.วิโรจน์ สารรัตน์ ผศ.ดร.สิทธิพร เกษจ้อย ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ ผศ.ดร.วิบูล ทาชา ผศ.ดร.อาทิตย์ ผ่านพูล ผศ.ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์ ดร.อภิชาติ เหมือนไธสง ผศ.ศักดิ์พงษ์ โสภาร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายคอมพิวเตอร์และการพิมพ์

นางสาวอรรวรรณ แก้วมาตย์

นางสาวพิกุลทอง อ่อนระสูง

สมาชิกสัมพันธ์

นายสุรศักดิ์ อุดเมืองเพี้ย

นายจ่านงค์ นามมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยทางพระพุทธศาสนา ปรัชญา สังคมศาสตร์ การศึกษา และศิลปวัฒนธรรม
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ และงานวิจัยพระนักเผยแผ่เขตลุ่มแม่น้ำโขงเป็นเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้พระพุทธศาสนา

3. เพื่อเป็นเวทีเสนอผลงานบทความวิชาการและบทความวิจัยของนักวิชาการในมหาวิทยาลัยและบุคคลที่จะให้บริการวิชาการเกี่ยวกับการเสนอทางออกในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก่ปัญหาสังคม โดยอาศัยหลักพุทธธรรม

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขงปีนี้ เป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ซึ่งมีนักวิจัยและผู้สนใจในการเขียนบทความได้นำบทความเกี่ยวกับการศึกษาศาสนา วัฒนธรรม มาตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่งานวิชาการให้นักการศึกษาได้มาศึกษาเรียนรู้ เพื่อนำไปต่อยอดของการพัฒนาและการค้นคว้าในด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา สังคมศาสตร์ การศึกษา และศิลปวัฒนธรรม

บทความวิชาการที่ได้ตีพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นอย่างดี อีกทั้งหนังสือฉบับนี้ยังได้ทำมอบให้กับผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพพระนักเผยแผ่เขตลุ่มน้ำโขง ไทย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม จีน อินโดนีเซีย และศรีลังกา

จึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้ที่ส่งบทความมาตีพิมพ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษางานวิชาการในครั้งนี้ด้วย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านที่สนใจและได้เขียนบทความวิจัยหรือบทความจะได้ร่วมสร้างพลังแห่งการศึกษาให้กับผู้ที่สนใจอย่างแท้จริง

จึงขออนุโมทนาบุญมาในโอกาสนี้

บรรณาธิการ

สารบัญ

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชน บ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น พระครูปลัดสุรวุฒิ จนฺทธมฺโม, ดร. และคณะ.....	1
ภาวะผู้นำแบบโปรแอกทีฟสำหรับศตวรรษที่ 21 ภัทรพร อริญฺมาลา.....	12
อัมมกถิกสูตร: สูตรสำเร็จพระธรรมกถึก พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ดร.....	25
Assistance rendered by Sri Lanka for the development of the Pāli Literature Rev. Udugama Saranathissa Thero.....	39
The situation of Buddhists' propagation approach of Lao People's Democratic Republic Somsack Vilayphonh.....	46
คำแนะนำสำหรับผู้ประสงค์ส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง.....	56
รูปแบบการจัดพิมพ์บทความ.....	53

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชน
บ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น
THE APPLICATION OF IDDHIPADA 4 IN THE LIVING OF THE
PEOPLE IN BAN HUANAMO, KOOD TART SUB - DISTRICT,
NONGNAKHAM DISTRICT, KHONKAEN PROVINCE

พระครูปลัดสุรวุฒิ จันทรมโม, ดร.¹, ภัทรชัย อุทาพันธ์²,
ประชัน ชะชิกุล³, สุรศักดิ์ อุดเมืองเพี้ย⁴

Phrakru Palad Surawut Chanthathammo, Dr.¹, Phatthachai Utaphan²,
Prachan Chachikun³, Surasak Oudmuangpia⁴

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
Corresponding Author, Email: surawutsung@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ จำนวน 317 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 317 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.10 เพศหญิง ร้อยละ 42.90 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.66 อายุ 21 - 30 ปี ร้อยละ 22.40 อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 22.08 อายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 19.24 และอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 12.62 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ร้อยละ 35.02 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 21.77 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 21.14 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 15.14 และปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 6.94 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40.38 นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 33.12 รับจ้าง ร้อยละ 12.30 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 7.89 รับราชการ ร้อยละ 5.68 และรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.63

2. การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อพิจารณาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านวิริยะ (ความเพียร) อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่) อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญ) อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) มีความพอใจในการทำงานทั้งหลาย พัฒนาตนเองและสังคม ปลูกฝังความรัก รักในสิ่งที่ทำ เชื่อมมั่นในสิ่งที่ทำ ร้อยละ 1.89 2) ด้านวิริยะ (ความเพียร) มีความเพียรพยายามในการทำงานต่าง ๆ สร้างหน้าที่การทำงาน มีความขยัน ตั้งใจ ทำให้สำเร็จลุล่วง มุ่งมานะในการทำงาน ร้อยละ 1.89 3) ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่) มีการหมั่นเอาใจใส่ไม่เหลาะแหละตรวจสอบเช็คเสมอในการทำงาน ร้อยละ 1.89 4) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญ) การใคร่ครวญความถูกต้องความผิด ทบทวนเป้าหมาย มีการไตร่ตรองที่ดีในการทำงาน ร้อยละ 1.89

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4, การดำเนินชีวิตของประชาชน

Abstract

This research has aims to study: 1) the people's application of Iddhipatha 4 in their life living: Ban Huanamo, Kood Tart sub-district, Nongnakham district, KhonKaen province, 2) the suggestion to promote iddhipatha 4 in the people's life living: Ban Huanamo, Kood Tart sub-district, Nongnakham district, KhonKaen province. The researcher collected the data from 317 sampling respondents by questionnaires and analyzed the data by percentage, mean. And standard deviation statistics. The results were as follows:

1. Most of the respondents, 57.10 percent, were female, and 49.20 percent were male. The respondents, 23.60 percent, were age above 51 years old, 22.40 percent were 21 - 30 years old, 22.08 percent were age

under 20 years old, 19.24 percent were 31 - 40 years old, and 12.62 percent were 41 - 50 years old. The respondents, 35.02 percent, were graduated primary school, 21.77 percent were graduated secondary school, 21.14 percent were graduated higher secondary school, 15.14 percent were graduated diploma, and 6.94 percent were graduated higher than bachelor degree. Most of the respondents, 40.38 percent, were farmers, 33.12 percent were students, 12.30 percent were freelancers, 5.68 percent were state employee and state enterprise.

2. The overall of the people's application of Iddhipata 4 in their life living: Ban Huanamo, Kood Tart sub-district, Nongnakham district, Khonkaen province was at highest mean level ($\bar{X} = 4.25$), Chanda, Viriaya, Citta, Vimansa.

3. There were 4 suggestions from this study: 1) to support the people to love their own community and develop their community, 2) to support the people to help the community activities with perseverance and endurance, 3) to revise all activities that the community done together, and 4) to follow up the activities of the community.

Keywords: The application of iddhipada 4, The living of the people

บทนำ

บทบาทและหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อชีวิตของคนในสังคมในยุคปัจจุบันที่ถือว่าเป็นยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่ทำให้หลายฝ่ายต้องหันกลับมาทบทวนในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564) นอกจากนั้น ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และ

ระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีรวมถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์ ในทุกพื้นที่พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 7)

ทุกหน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารงานที่ดี เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้กำหนดไว้ซึ่งโดยส่วนมากการบริหารงานของหน่วยงานต่างๆ จะมีการนำเอาหลักการบริหารงานของทางตะวันตกที่มีการเน้นเทคนิคและวิธีการมาเป็นหลักในการบริหารจัดการอย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกัน หลักพุทธธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สามารถที่จะนำผู้กระทำการงาน หรือผู้ประกอบการอาชีพที่ชอบธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ และเกิดสันติสุขอย่างแท้จริง อันหมายถึง ความสงบสุข ที่ไม่ต้องกลับกลายเป็นปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ความแตกแยกสามัคคี ความอิจฉาริษยา และการทะเลาะเบาะแว้งกัน อันเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อน ทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่นได้อีก (พุทธิธ คุ้มสดวง, 2555ก, หน้า 1)

คนเราเมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ต่างก็มุ่งหวังให้ได้ความสุขและความสำเร็จในชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น มนุษย์แต่ละคนเกิดมามีต้นทุนและมีที่มาต่างกันซึ่งเป็นเหตุสุดวิสัยที่จะแก้ไขที่มาได้ อย่างไรก็ตามมนุษย์ทุกคนที่เกิดมาแล้วต่างก็หวังซึ่งความสุขและความสำเร็จในชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อได้กระทำตามวิธีการนั้น ๆ อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แต่ถ้าวิธีการนั้นเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ก็จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและครอบครัว และชุมชน ดังนั้นการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างมั่นคงและถาวรตามหลักพระพุทธศาสนานั้นต้องเป็นไปตามหลักสุจริต ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น (ปิ่นมณี ขวัญเมือง, 2557, หน้า 1) การใช้หลักอริยาบท 4 ในการดำเนินชีวิตและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ไม่ว่าจะเป็ยอาชีพการงาน ที่แต่ละคนทำนั้นต้องเป็นงานที่บริสุทธิ์ ต้องไม่เป็ยเยาวชนที่เป็ยดเป็ยนหรือก่อความเดือดร้อนให้กับสังคม ต้องเป็ยเยาวชนที่ดีสามารถแก้ปัญหาลำไปสู่การพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ ในการทำงานด้วยหัวใจ และทุ่มเทให้กับงาน ย่อมจะพบกับความสำเร็จของงานและมีความสุขกับการทำงาน ส่วนหลักธรรมนำไปสู่ความเจริญ (ณิชาภัทร เงินจตุรัส, 2555ก, หน้า 10)

คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การนำหลักอริยาบท 4 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนอง

นาคำ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้ทราบถึงการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการปฏิบัติงานของประชาชน ว่ามีการนำมาใช้ในระดับใด ตลอดทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของประชาชน มีความอดทน ความเพียร ความรับผิดชอบ และการพิจารณาไตร่ตรองตามเหตุ และผลอย่างรอบคอบ ด้วยเหตุนี้ การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการปฏิบัติงานของประชาชน จะสามารถทำให้การปฏิบัติงานของประชาชนสามารถบรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,520 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 317 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ในการวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบผสมผสานระหว่างแบบตรวจสอบรายการ (Check List) กับแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งการสร้างเครื่องมือได้ประยุกต์ใช้หลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ลักษณะคำถามเป็นเชิงสำรวจรายการ (Check – List) จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านฉันทะ 2) ด้านวิริยะ 3) ด้านจิตตะ 4) ด้าน

วิมังสา ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ในด้านข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) ความเหมาะสมทั่วไปรวมทั้งตรวจสอบภาษาที่ใช้ เนื้อหาและปรับปรุงแก้ไข และนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทำการทดลอง (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยใช้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านสะอาด ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค เท่ากับ 0.94 คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น 317 คน นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบได้ตาราง

ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 317 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 57.10 สถานภาพเป็นหญิง ร้อยละ 42.90 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.66 อายุ 21 - 30 ปี ร้อยละ 22.40 อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 22.08 อายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 19.24 และอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 12.62 ประถมศึกษา ร้อยละ 35.02 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 21.77 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 21.14 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 15.14 และปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 6.94 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40.38 นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 33.12 รับจ้าง ร้อยละ 12.30 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 7.89 รับราชการ ร้อยละ 5.68 และรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ .63

1.2 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านฉันทะ (ความพอใจ)	4.29	0.56	มากที่สุด	1
2. ด้านวิริยะ (ความเพียร)	4.24	0.53	มากที่สุด	2
3. ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่)	4.24	0.55	มากที่สุด	3
4. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญ)	4.23	0.56	มากที่สุด	4
รวม	4.25	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) 2) ด้านวิริยะ (ความเพียร) อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) 3) ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่) อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) 4) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญ) อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$)

1.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิต ดังนี้ 1) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) มีความพอใจในการทำงานทั้งหลาย พัฒนาตนเองและสังคม ปลุกฝังความรัก รักในสิ่งที่ทำ เชื่อมมั่นในสิ่งที่ทำ ร้อยละ 1.89 2) ด้านวิริยะ (ความเพียร) มีความเพียรพยายามในการทำงานต่าง ๆ สร้างหน้าที่การทำงาน มีความขยัน ตั้งใจ ทำให้สำเร็จลุล่วง มุ่งมานะในการทำงาน ร้อยละ 1.89 3) ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่) มีการหมั่นเอาใจใส่ไม่เหลาะแหละตรวจสอบเช็คเสมอในการทำงาน ร้อยละ 1.89 4) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญ) การใคร่ครวญความถูกต้องความผิด ทบทวนเป้าหมาย มีการไต่ตรองที่ดีในการทำงาน ร้อยละ 1.89

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านหัวนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น

1.1 ด้านฉันทะ (ความพอใจ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.29 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีความรักต่องานและหน้าที่ ที่ปฏิบัติอยู่ มีความต้องการที่จะทำงาน มีความสนใจจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ให้ความสนใจในการทำงาน รู้สึกสบายใจในขณะที่ปฏิบัติงาน พอใจต่องานที่ทำ เต็มใจปฏิบัติงานในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย มีใจรักในงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่องานที่ทำบรรลุผลสำเร็จ รู้สึกโปร่งโล่ง ผ่องใส และเบิกบาน มีความสุขในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่เบื่อหน่ายต่องานที่ทำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระครูปลัดอนูวัตติ ธรรมวโร (ท่านา) (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน

1.2 ด้านวิริยะ (ความเพียร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.24 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ ทำงานอย่างต่อเนื่องไม่ทอดทิ้งงาน ในการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานทันเวลาที่กำหนด มีความอดทนต่องานที่ทำหมั่นฝึกฝนพัฒนางานที่ทำอยู่เสมอ พยายามที่จะแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคจากการทำงานมาทำงานก่อนเวลาและกลับหลังเวลาเสมอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระสมศักดิ์ กิตติวุฑฒโฒ (มีกมล) (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาลในอำเภอมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลในอำเภอ เมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิริยะ (ความเพียร) ($\bar{X} = 3.22$) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) ($\bar{X} = 3.20$) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ($\bar{X} = 3.13$) และด้านวิมังสา (ความรอบคอบ) ($\bar{X} = 3.10$)

1.3 ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.24 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนปฏิบัติงานด้วยความจริงจัง เอาใจใส่ต่อที่ทำการแบ่งเวลาให้อย่างชัดเจน ให้คำแนะนำต่องานที่มอบหมายให้คนอื่นทำ ด้วยความ

รับผิดชอบ และรอบคอบ ไม่ปล่อยปละละเลยต่องานที่ทำ รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานเสมอ เพราะเห็นว่ามีค่าความเป็นมา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระอำนาจ อธิมุตโต (เคหัง) (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการบริหารงานของเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการบริหารงานของเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) ($\bar{X} = 3.73$) ด้านวิริยะ (ความเพียร) ($\bar{X} = 3.70$) ด้านวิมังสา (ความรอบคอบ) ($\bar{X} = 3.69$) และ ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ($\bar{X} = 3.68$)

1.4 ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.23 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีสติกับการทำงาน แม้ว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว แต่ท่านเห็น ว่าต้องพยายามทำให้ดีขึ้นอีก ทำงานด้วยความเข้าใจ ใช้เหตุผลประกอบการทำงาน ติดตามงานที่มอบหมายให้คนอื่นทำปฏิบัติงาน มีการประเมินผลการทำงานของตนเอง มักค้นหาสาเหตุของการปฏิบัติงานที่ไม่ได้ผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระยงยุทธ ดิกขญาโณ (สุดตา) (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

มีข้อเสนอแนะของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิต ดังนี้ 1) ประชาชนควรมีความพอใจในงานทั้งหลาย พัฒนาตนเองและสังคม ปลูกฝังความรักในสิ่งที่ทำ เชื่อมั่นในสิ่งที่ทำ 2) ประชาชนควรมีความเพียรพยายามในการทำงานต่างๆ สร้างหน้าที่การงาน มีความขยัน ตั้งใจ ทำให้สำเร็จลุล่วง มุ่งมานะในการทำงาน 3) ประชาชนควรมีการหมั่นเอาใจใส่ไม่หেলাะแหละตรวจเช็คเสมอในการทำงาน 4) ประชาชนควรมีการใคร่ครวญความถูกต้องความผิด ทบทวนเป้าหมาย มีการไต่ตรองที่ดีในการทำงาน และการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านห้วยนาหม่อ ตำบลกุด

ธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชน

อ้างอิงเอกสาร

ภาษาไทย

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน.(2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

ฉิมภาทร เงินจัตุรัส.(2555). การประยุกต์หลักอริยาบท 4 ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนวรรณรัตน์ศึกษา อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูปลัดอนูวัติ ธรรมวโร (ท่านา).(ม.ป.ป). การประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระยงยุทธ ดิคุขณาโณ (สุดตา). (2555). การปฏิบัติตามหลักอริยาบท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมศักดิ์ กิตติวุฑฒ (มีกมล). (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างอริยาบทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาลในอำเภอมืองพิจิตรจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

พระอำนาจ อธิมุตโต (เคหัง).(2558). **การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการ
บริหารงานของเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์.
วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**

พุดมิธร คุ่มสวดก.(2555). **การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของฝ่ายตำรวจหลวง
รักษาพระองค์. วิทยานิพนธ์. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.**

ภาษาอังกฤษ

Yamane. (1967). **Taro Statistic: An Introductory Analysis.** New York: Harper
& row.

ภาวะผู้นำแบบโปรแอกทีฟสำหรับศตวรรษที่ 21 (Proactive Leadership in 21st Century)

ภัทรพร อรัญมลา¹
Phattharaphon Aranmala¹

¹นักวิชาการอิสระ

¹Independent academic

Corresponding Author, Email: Parunmala@gmail.com

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตมากทั้งด้านเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยมความเชื่อสิ่งเหล่านี้ล้วนเชื่อมโยง ส่งผลกระทบต่อกันอย่างต่อเนื่องไปทั่วทั้งโลกหรือโลกาภิวัตน์ (Globalization) การศึกษาก็เช่นเดียวกัน ที่ต้องมีการก้าวไปข้างหน้าและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลสามารถดำรงอยู่ในสังคมเป็นพลวัตนี้ได้อย่างปกติสุข รัฐบาลในทุกประเทศจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเป็นลำดับต้นๆ สอดคล้องกับองค์สหประชาชาติที่ได้ตั้งเป้าหมายหลักที่ 2 ในด้านการศึกษา อันเป็นเป้าหมายที่ประเทศต่างทั่วโลกๆร่วมกันกำหนดและต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในปี 2558 นี้ คือการที่มุ่งหวังที่จะให้เด็กได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ถึงแม้รัฐบาลไทยจะให้ความสำคัญกับการลงทุนทางการศึกษา มากขึ้นทุกระดับ เพื่อให้เยาวชนไทยมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง แต่ ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาของไทยยังทวีความรุนแรงมากขึ้น ผลการประเมิน The Learning Curve Index ปี 2557 ของนักเรียนที่เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย จำนวน 40 ประเทศ ปรากฏว่าประเทศเกาหลีใต้ได้อันดับ 1 ญี่ปุ่นอันดับ 2 สิงคโปร์อันดับ 3 ฮองกงอันดับ 4 ส่วนประเทศไทยอันดับ 35 พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพ การศึกษาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ คือ คุณภาพผู้สอน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเรามาโดยตลอด ซึ่งปัญหาหลักของระบบการเรียนการสอนของไทยคือการสอนให้ท่องจำ ไม่มีทักษะในการคิดและวิเคราะห์ ทำให้ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาของอาเซียนได้ออกถ้อยแถลง ร่วม (Joint Statement) ถึงความจำเป็นของอาเซียนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่าน กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและ

เศรษฐกิจของภูมิภาค และสร้างอาเซียนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากโลกาภิวัตน์อย่างเท่าเทียมกัน (ASEAN online, 2005) ส่งผลให้นานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตขึ้นเป็นแรงงานที่มีศักยภาพ ทั้งนี้ปัจจัยหลักประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพครู ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปข้างต้นประสบความสำเร็จ (Reimers, 2003) สอดคล้องกับ อัครเดช นีละโยธินและคณะ (2559) ได้กล่าวว่า ในยุคโลกาภิวัตน์ การบริหารและการจัดการศึกษาของของโรงเรียนหรือสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการผลิตนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ตรงตามคุณลักษณะที่อันพึงประสงค์ของสังคม ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากมาย ทำให้ภารกิจที่ต้องบริหารจัดการและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้เหมาะสมกับยุคที่เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนเป็นทวีคูณตามไปด้วยจนเกินกำลังความสามารถของผู้นำเพียงคนเดียวที่จะรับมือได้

เมื่อพิจารณาการจัดการศึกษาของประเทศไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่าเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) เป็นไปตามปรัชญาแนวคิดของการพัฒนาโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learners Center) ก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ประกอบกับวิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552 - 2561) ที่กำหนดให้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีจุดเน้นการปฏิรูป 3 เรื่อง ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ 2) โอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยคุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้จะต้องบรรลุ 4 คุณภาพ คือ 1) คุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) คุณภาพครูยุคใหม่ 3) คุณภาพแหล่งเรียนรู้/สถานศึกษายุคใหม่ 4) คุณภาพการบริหารจัดการใหม่ อันมีนโยบายหลักเพื่อขับเคลื่อนในประเด็นหลักที่ 1 คือ กระบวนการเรียนรู้ใหม่ และประเด็นหลักที่ 2 การพัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ที่มีความรู้ความสามารถนั้น

จะเห็นได้ว่าการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครเดช นีละโยธิน (2559) ที่ได้กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะและความรู้มีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองของสังคม การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และความสามารถในการทำงาน ในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความต้องการทักษะที่เพิ่มขึ้นมากมายและมากกว่าศตวรรษที่ 20 เดิมทักษะ 4C นั้นประกอบด้วย 1) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) 3) การสื่อสาร (Communication) 4) การทำงานเป็นทีม (Collaboration) ทักษะเหล่านี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเก่าไม่เพียงพอต่อในยุคศตวรรษที่ 21

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 จึงเป็นความท้าทายความสามารถของครูยุคใหม่ในการแสดงภาวะผู้นำ ด้วยการที่สามารถจะบริหารการจัดการชั้นเรียนทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการบรรยากาศในห้องเรียน การดูแลพฤติกรรมด้านวินัยให้เกิดการร่วมมือในการเรียนจนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร (วิณา นนทพันธ์าวาทย์, 2554) ทั้งนี้การบริหารจัดการชั้นเรียนทั่วโลกนี้ คือความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียนในเชิงบวกที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสากลสำหรับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (Wubbels, 2009) ซึ่งการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนเชื่อมโยงกับแรงจูงใจในการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนและความภาคภูมิใจในตัวนักเรียนเอง (Furrer & Skinner, 2003) การบริหารจัดการชั้นเรียนอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนที่ยากที่สุดในการทำงานของครูผู้สอน การบริหารจัดการห้องเรียนส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องของการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของเราอย่างรวดเร็วและความคุ้นชินกับการสอนแบบเดิมมานานหลายทศวรรษรวมถึงเทคนิคการจัดการที่ยังคงเป็นรากฐานของระบบการศึกษาในปัจจุบัน (Bluestein, 2014) ในขณะที่สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนในประเทศไทยนั้นมีความ

หลากหลายและเป็นสิ่งที่ท้าทายมาก ด้วยจำนวนนักเรียนกว่า 42 คนต่อห้องเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนที่ต้องเคลื่อนที่ ความท้าทายที่ใหญ่ที่สุดคือความสามารถของนักเรียนที่มีความหลากหลายมาก รวมถึงวัฒนธรรมของสังคมไทยบริบทของบ้านและชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน (Kuehn, 2015)

การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอคทีฟ (Proactive Classroom Management) จึงเป็นเป็นการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบใหม่ที่ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ในการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนในยุคปัจจุบัน การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมทั้งด้านบรรยากาศห้องเรียนและรูปแบบวิธีการสอนล่วงหน้าที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การคาดการณ์สิ่งที่จะต้องเผชิญทั้งปฏิกิริยาการตอบสนองของผู้เรียนและสถานการณ์ในชั้นเรียนยุคใหม่ได้ ผู้เรียนจะมีการลงมือปฏิบัติงานจนเกิดเป็นประสบการณ์จริง ลงมือพัฒนาทฤษฎีต่าง ๆ ด้วยการมีส่วนร่วมในความท้าทายใหม่และการดำเนินการตามแผนที่ตนเองได้กำหนดไว้ อันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงศักยภาพสูงสุดในสภาพแวดล้อมนำมาซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตรวมถึงให้ผู้เรียนได้เติบโตเป็นผู้ที่มีความฉลาดและมีศักยภาพตามที่ควรเป็น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการศึกษาในสังคมศตวรรษที่ 21 ประกอบกับสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรู้ ทักษะ และความสามารถตามสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการะงานต่อไป

ภาวะผู้นำที่ต้องการสร้างผลกระทบต่อองค์กรของตนควรมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำเชิงรุกมากกว่าการเป็นผู้นำ ผู้นำปฏิริยารอปัญหาเกิดขึ้นก่อนที่จะกล่าวถึงพวกเขา มักจะวิ่งหนีจากวิกฤติไปสู่วิกฤติโดยไม่ต้องเรียนรู้เพื่อปรับปรุงองค์กรและกระบวนการที่พวกเขาทำงาน ในทางกลับกันผู้นำเชิงรุกต้องรับผิดชอบต่อบทบาทการบริหารจัดการของตนโดยมีส่วนร่วมและร่วมมือกับทีมของพวกเขา นำโดยตัวอย่างและมองหาแนวทางในการปรับปรุงเสมอ ไม่ว่าคุณจะเป็นผู้จัดการระดับกลางหรือระดับบนสุดความเป็นผู้นำในอนาคตเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการ (Envisio, 2014)

Dontigney (2016) ผู้นำสามารถรับมือกับวิกฤติเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาทางธุรกิจในชีวิตประจำวันเช่นการขนส่งล่าช้าและลูกค้าที่ไม่มีความสุข ผู้นำที่ปฏิบัติงานในโหมดดับเพลิงมักจะใช้แบบจำลองความเป็นผู้นำแบบโต้ตอบซึ่งเน้นการควบคุมส่วนบุคคล ลักษณะของผู้นำเชิงรุกมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นไปที่ลำดับความสำคัญที่แตกต่างกัน

Peupion (2013) ผู้นำมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการดำเนินการภายในทีมของพวกเขา เป็นเรื่องยากมากที่ทีมจะมีผลกับผู้นำที่ไม่ได้ผล

บางองค์กรมีปฏิกริยามากเกินไป ฉันทูจักษ์ บริษัท ขนาดใหญ่เพียงไม่กี่แห่งที่ผู้คนได้รับอีเมลจากผู้จัดการของตนอย่างต่อเนื่องเพื่อลดทุกอย่างและสร้างรายงานอื่นด้วยการแจ้งให้ทราบสั้น ๆ ทั้งหมดเนื่องจากเจ้านายใหญ่ที่ด้านบนขอหมายเลขบางส่วนและทันทีที่ทั้งส่วนขององค์กรต้องหยุดลง ทุกอย่างเพื่อผลิตมัน ในองค์กรเหล่านี้คำขอนาที่สุดท้ายเหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งมาก

ในฐานะผู้จัดการถามตัวเองว่าคุณเป็นผู้นำแบบใด: ผู้นำเชิงรุกที่มีความชัดเจนกับทีมของเขาเกี่ยวกับบางสิ่งๆ ที่พวกเขาต้องมุ่งเน้นและสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อให้การมุ่งเน้นนี้

ภาวะผู้นำแบบโปรแอกทีฟในศตวรรษที่ 21

Envisio (2014) ได้กล่าวถึงบุคลิกของผู้นำแบบโปรแอกทีฟ 10 ประการ (Top 10 Characteristics of Proactive Leaders) ดังนี้

1. พวกเขาคิดว่าระยะยาว คือ ผู้นำควรสามารถย้อนกลับจากรายละเอียดในแต่ละวันและดูภาพใหญ่ได้ พวกเขาควรจะสามารถวางแผนได้มากกว่าสองสามเดือนก่อนเวลาและดูวิถีที่พวกเขาต้องการที่จะใช้องค์กรของพวกเขาในปีต่อไป มีวิสัยทัศน์และแผนระยะยาวจะช่วยแนะนำทิศทางของโครงการระยะสั้น

2. สร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่น มีหลายเหตุผลที่ทำให้งานของพวกเขาดี - จ่ายแรงจูงใจความรับผิดชอบความพึงพอใจในงานที่ทำได้ ผู้นำที่เร้าใจเป็นอีกหนึ่งแรงจูงใจที่แข็งแกร่ง ผู้นำที่กระตือรือร้นทำงานหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้กับพนักงานมีแนวโน้มที่จะมีพนักงานที่เข้มแข็งและมีความมุ่งมั่นมากกว่าผู้นำที่ขาดคุณสมบัติเหล่านี้

3. พวกเขาเป็นผู้ฟังและผู้สื่อสารที่ดี มีทักษะการสื่อสารที่ดีมีความสำคัญต่อความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ พนักงานต้องรู้สึกว่าคุณคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวคิดของพวกเขาทั้งสองได้ยินและได้รับการประเมิน นอกจากนี้การสื่อสารที่ชัดเจนยังมีคุณค่าเพราะมันทำให้เกิดความไม่แน่นอนน้อยลง ผู้นำที่สามารถสื่อสารได้อย่างมี

ประสิทธิภาพจะพบว่า มีพนักงานน้อยลง แน่นนอนความสามารถในการพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งอื่นนอกเหนือจากการทำงานไม่สามารถทำร้ายได้เช่นกัน พนักงานจะเห็นคุณค่าของผู้นำที่พวกเขาารู้สึกว่าพวกเขารู้จักในระดับบุคคล

4. มีการจัดงานอย่างมาก ความเป็นผู้นำมีจำนวนมากบนจานของพวกเขาและผู้นำที่วางแผนล่วงหน้ามีความต้องการโดยธรรมชาติเพื่อให้อยู่ด้านบนของทุกสิ่งแทนที่จะรอวิกฤติที่เกิดขึ้น ทักษะองค์กรที่โดดเด่นเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้อยู่ในเป้าหมายทั้งในระยะยาวและความต้องการในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามพวกเขาจัดการกับผู้ช่วยผู้บริหาร หรือเครื่องมือติดตามเป้าหมายขั้นสูง

5. พวกเขามีทักษะการแก้ปัญหาที่ยอดเยี่ยม ความเป็นผู้นำจัดการกับปัญหาตลอดทั้งวัน - ทุกคนในฝ่ายบริหารควรรู้ว่าการแก้ปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของคำอธิบายงาน ผู้นำที่วางแผนล่วงหน้าอยู่ในตำแหน่งที่ดีขึ้นเพื่อรับมือกับปัญหาก่อนที่จะเกิดขึ้นแทนที่จะใช้งานได้จริงเมื่อปรากฏขึ้นโดยไม่คาดฝัน การคิดนอกกรอบจะมีประโยชน์ - เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่ไม่ได้มาพร้อมกับคู่มือการใช้งาน

6. พวกเขาแสวงหาคำแนะนำและความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น มีความเป็นผู้นำส่วนใหญ่มีความรู้และการศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและองค์กรของตน แต่ไม่มีใครสามารถรู้ได้ทุกอย่าง ผู้นำที่มีประสิทธิภาพไม่ได้หึงพยายามที่จะบังคับให้พวกเขาเข้าสู่โครงการหรือพื้นที่ที่พวกเขาไม่เข้าใจ แต่พวกเขาแสวงหาคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานและเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้และรับทำโครงการ

7. พวกเขามีทัศนคติที่เต็มไปด้วยความเมตตาภักดีซื่อสัตย์สุจริต โดยพนักงานจะรู้สึกยากที่จะทำงานหนักเพื่อคนที่ไม่เคารพ ผู้นำสามารถสร้างความเคารพดังกล่าวได้ โดยการสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อจำเป็นการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบต่อศีลธรรมและมีจริยธรรมและความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่นในที่ทำงาน จะคาดหวังให้แสดงความสามารถเหล่านี้ได้หากพวกเขาไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดี

8. พวกเขามีความสงบนิสสัย ความเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ไม่หวาดกลัวเมื่อมีปัญหา แต่พวกเขาตัดสินใจอย่างสงบและมีเหตุผลซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ของธุรกิจ การรักษาความเย็นภายใต้ความกดดันไม่ใช่แค่ลักษณะบุคลิกภาพที่เกิดเท่านั้น พฤติกรรมสามารถเรียนรู้และสร้างขึ้นผ่านสถานการณ์ "ทดลองโดยไฟ" อย่างไรก็ตามลักษณะนี้จะได้รับเป็นสิ่งสำคัญเพราะการกระทำผ่านการพิจารณาที่ดีมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าการตัดสินใจทางอารมณ์

9. พวกเขารู้วิธีการใช้จุดแข็งของทีม โดยความจำเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรรู้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของสมาชิกในทีมของตนเพื่อให้พวกเขาสามารถมอบหมายงาน

ให้กับบุคคลที่เหมาะสมได้อย่างรวดเร็ว นี่ไม่ได้บอกว่าพนักงานไม่ควรลองอะไรใหม่หรือเรียนรู้ทักษะที่ก่อนหน้านี้ต่างประเทศกับพวกเขา อย่างไรก็ตามเมื่อจำเป็นต้องมีเวลาตอบสนองที่รวดเร็วผู้นำที่มีประสิทธิภาพน่าจะควรรู้จักคนที่เหมาะสมซึ่งสามารถเชื่อถือได้เพื่อให้งานทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

10. พวกเขาใช้คำวิจารณ์ที่ดี โดยผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักเต็มใจที่จะสร้างทักษะและเรียนรู้จากความผิดพลาด ส่วนสำคัญของการปฏิบัตินี้คือความสามารถในการวิจารณ์ที่สร้างสรรค์ ข้อคิดเห็นทั้งด้านบวกและด้านลบเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างมากในการปรับปรุงกระบวนการในอนาคต ผู้นำควรหนาผิว แต่สามารถเรียนรู้จากการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานและกลยุทธ์การเป็นผู้นำของพวกเขา

Markovich (2016) มีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างปฏิกริยาและผู้นำเชิงรุก ผู้นำปฏิกริยามักจะอยู่ในสถานะคลั่งไคล้จากกิจกรรมที่พยายามทำอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายของ บริษัท ให้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามผู้นำเชิงรุกมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ชนะการกิจของ บริษัท และบรรลุเป้าหมายได้บ่อยขึ้นและง่ายขึ้น ผู้นำที่มีปฏิกริยาตอบสนองกับเหตุการณ์ต่างๆในขณะที่พวกเขามาผู้นำเชิงรุกคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆและวางแผนอย่างเหมาะสม เป็นเชิงรุกช่วยลดความเป็นผู้นำเพิ่มผลบวกและกระตุ้นให้เกิดสถานที่ทำงานสนุกสนานมากขึ้น

ความคาดหวัง คือ ผู้นำเชิงรุกคาดหวังว่าสถานการณ์บางอย่างจะอยู่เหนือการควบคุมของพวกเขา แต่พวกเขามีความปลอดภัยในความสามารถในการแก้ปัญหาของพวกเขาและในความสามารถในทีมของพวกเขา ผู้นำประเภทนี้เป็นแรงบันดาลใจให้ทุกคนลุกขึ้นมาในแต่ละโอกาสยอมรับพันธกิจของ บริษัท และทำในสิ่งที่ต้องทำและสิ่งที่ถูกต้อง พวกเขาให้และคาดหวังการประเมินผลที่ซื่อสัตย์และคาดหวังว่าสมาชิกในทีมจะซื่อสัตย์และเต็มไปด้วยความซื่อสัตย์ โดยคาดหวังว่าจะดีที่สุดจากสถานการณ์และพนักงานพวกเขามักจะได้รับ

นิสัย คือ ผู้ที่แสดงลักษณะการเป็นผู้นำเชิงรุกมักจะจัดลำดับความสำคัญและใช้กิจกรรมตามลำดับ พวกเขามีแนวโน้มที่จะเป็นอาสาสมัครสำหรับการกำหนดอย่างมีนัยสำคัญที่มีความศรัทธาในความสามารถของตนเองทั้งสองและความสามารถของสมาชิกในทีมของพวกเขา ผู้นำเชิงรุกมีแนวโน้มที่จะมีแผนในสถานที่เช่นเดียวกับแผนสำรองควรเกิดขึ้น พวกเขาให้ความสำคัญกับเป้าหมายของ บริษัท และขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น พวกเขาเป็นผู้สื่อสารสองทางที่ยอดเยี่ยม

การกระทำ คือ ผู้นำประเภทนี้มีความสงบในสถานการณ์ส่วนใหญ่และใช้ขั้นตอนโดยเจตนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนกและ บริษัท พวกเขาสามารถยอมรับ

การเปลี่ยนแปลงและแก้ไขได้อย่างรวดเร็วเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ ไม่ว่าสถานการณ์นั้นจะมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าพวกเขาสามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นบวกได้ พวกเขามีแนวโน้มที่จะจัดการตัวเองให้เหมาะสมและสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนอื่น ๆ ผู้นำเชิงรุกมีความเห็นอกเห็นใจข้อเสียที่มักเกิดขึ้น - เต็มไปด้วยความตรงไปตรงมาตรงสู่สภาพอ่อนโยนมีความหวังและรอบคอบ

การรวมตัวกัน คือ การตัดสินใจที่จะเป็นผู้นำเชิงรุกสามารถเปลี่ยนสถานที่ทำงานของคุณในเชิงบวกและลดระดับความเครียดลงได้ การตัดสินใจอย่างรอบคอบและการวางแผนล่วงหน้าคุณสามารถหยุดการทำงานจากภัยพิบัติหนึ่งครั้งไปยังเหตุฉุกเฉินอื่นและแทนที่จะทำงานในบรรยากาศที่เน้นกลุ่มเป้าหมาย กฎเกณฑ์สำคัญคือการมุ่งมั่นในการจำลองพฤติกรรมที่ต้องการและสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานของคุณ

Dontigney (2016) ได้กล่าวถึงอธิบายบุคลิกลักษณะของผู้นำแบบโปรแอกทีฟดังนี้

การคิดเชิงกลยุทธ์ คือ ผู้นำเชิงรุกเรียกร้องให้มีการคิดเชิงกลยุทธ์ คุณจำเป็นต้องมีความสามารถในการคาดการณ์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์วิกฤตและสร้างแผนการที่จะบรรลุความท้าทายเหล่านั้น ซึ่งหมายถึงการให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ที่มากขึ้นและลดปัญหาที่เกิดขึ้นในทันที มองหาการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ธุรกิจของคุณตัดกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบสามารถทำลายหรือได้รับประโยชน์จาก บริษัท หากผู้นำคนหนึ่งเห็นว่าจะเกิดขึ้น การคิดเชิงกลยุทธ์ยังอาศัยการหลีกเลี่ยงปฏิกิริยาเข้าเหวี่ยงเพื่อสนับสนุนการประเมินที่สำคัญและการวิเคราะห์ที่เพียงพอในการตัดสินใจอย่างชาญฉลาด

วิสัยทัศน์ คือ วิสัยทัศน์ที่น่าสนใจสำหรับสิ่งที่ บริษัท ย่อมาจากและไม่สามารถให้แรงจูงใจมากสำหรับพนักงาน ผู้นำเชิงรุกเก่งในการสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ที่น่าสนใจต่อผู้อื่น นอกจากนี้ยังสามารถสร้างวิสัยทัศน์ในรูปแบบต่างๆเพื่อดึงดูดความต้องการที่แตกต่างกันและต้องการให้พนักงานลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ นำมาสู่ตาราง ในกรณีที่ไม่มีความสนใจที่นำสนใจธุรกิจต้องพึ่งพาแรงจูงใจภายนอกเช่นเงินเดือนที่สูงขึ้น แต่วิสัยทัศน์ที่ถูกต้องสามารถนำมาใช้กับคนงานที่มีจุดประสงค์ที่พวกเขาจะไปใช้กับงานอื่น ๆ อย่างไม่เป็นธรรม

ความสมบูรณ์ คือ ผู้นำเชิงรุกนำโดยตัวอย่าง หากคุณกำหนดวิสัยทัศน์ของวัฒนธรรมทางธุรกิจที่เน้นการทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีมคุณต้องทำงานร่วมกันและสร้างทีมรอบตัวที่คุณทำงานและปรึกษา วิสัยทัศน์ที่คุณกำหนดไว้จะให้ความ

ถูกต้องและมีอำนาจในการมองเห็น แต่ยังคงถึงความซื่อสัตย์ของคุณ สัญญาณโดยนัยของความมุ่งมั่นต่อวิสัยทัศน์นี้ยังกระตุ้นให้ผู้อื่นซื้อด้วยเพราะนั่นหมายความว่าพวกเขาไม่ได้ทำงานในระบบการหลอกลวงซึ่งกฎหนึ่งชุดควบคุมการจัดอันดับและคณงานและการจัดการอื่น ๆ

การอำนวยความสะดวก คือ นอกเหนือจากเกณฑ์บางอย่างแล้วจะกลายเป็นไปไม่ได้สำหรับบุคคลหนึ่งคนใดที่ทำผลงานทั้งหมดในธุรกิจได้ ผู้นำเชิงรุกยอมรับความเป็นจริงนี้และการเปลี่ยนแปลงไปจากการทำเพื่ออำนวยความสะดวก พวกเขาอำนวยความสะดวกในการทำงานผ่านการมอบหมายงานและกระบวนการต่างๆ พวกเขาอำนวยความสะดวกในการสร้างโครงการด้วยการจัดหาทรัพยากรหรือข้อมูลตามคำถามและแม้กระทั่งการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้โครงการหยุดชะงัก ผู้นำเชิงรุกยังมองหาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความเป็นผู้นำของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสร้างทีมที่พึ่งพาตนเองมากขึ้นและเป็นองค์กรเชิงรุกมากขึ้น

Peupion (2013) คุณสามารถสรุปสิ่งที่ผู้นำสามารถทำได้เพื่อสร้างวินัยในการปฏิบัติตนในทีมของพวกเขาในสามคำ: การจัดตำแหน่ง การเน้นย้ำ และระเบียบวินัย การวางแนว (Alignment) อันดับแรกผู้นำต้องสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ขององค์กรกับบทบาทของทีม เขาหรือเธอต้องการเพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละคนในทีมมีความชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้ วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในระยะยาวขององค์กรคืออะไร อะไรคือบทบาทของทีมในแง่ของกลยุทธ์องค์กรเป้าหมายประจำปีของทีม บทบาทของแต่ละคนคืออะไรเพื่อให้แน่ใจว่าทีมประสบความสำเร็จ สิ่งที่สองหรือสามสิ่งที่แต่ละคนในทีมจำเป็นต้องส่งมอบในไตรมาสถัดไปให้ทีมประสบความสำเร็จ โฟกัส (Focus) เป็นหนึ่งในประเด็นหลักสำหรับคนในธุรกิจคือการที่พวกเขาเริ่มมากเกินไป ฉันทยังไม่พบทีมที่ไม่ว่างและเข้าร่วม ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้คือเมื่อคุณและทีมงานของคุณใช้เวลามากเกินไปคุณจะทำให้จุดสนใจของทีมของคุณลดลง พวกเขาใช้เวลาน้อยมากในการจัดลำดับความสำคัญมากเกินไป ที่ดีที่สุดจะใช้เวลาเกินไปในกระบวนการบรรลุเป้าหมาย ที่แย่ที่สุดไม่มีความสำคัญใดที่จะทำได้ดี โฟกัสหมายความว่า คือผู้นำทุกคนควรเขียนบันทึก และทบทวนทุกวัน ในฐานะผู้นำคุณต้องมีความชัดเจนกับทีมของคุณไม่เพียง แต่เกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาต้องทำ แต่ที่สำคัญกว่าสิ่งที่พวกเขาไม่ควรทำ นี่ไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป แต่ก็เป็นเรื่องสำคัญ แทนที่จะขอร้องให้กับทีมของคุณในช่วงนอกสถานที่ต่อไป "เราควรทำอย่างไรดี? ถ้าอะไรที่แตกต่างกัน: "สิ่งหนึ่งหรือสองสิ่งที่เราควรเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของเราและช่วยให้เราสามารถส่งมอบได้หรือไม่" หนึ่งหรือสองคน ไม่ใช่สิบหรือยี่สิบ เสียง่ายหรือไม่? ลองมัน; มันยากกว่าที่คุณคิด

วินัย (Discipline) คือ คุณอาจตัดสินใจโดยเฉพาะสิ่งที่จะต้องเน้น แต่การดำเนินธุรกิจแบบวันต่อวันจะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ก่อนที่คุณจะรู้ว่าประเด็นสำคัญหนึ่งหรือสองด้านของคุณจะมุ่งเน้นไปที่เครื่องเขียนด้านหลังเนื่องจากวิกฤติเร่งด่วนผู้นำแต่ละคนควรผลักดันให้มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานในทีมของตนเป็นประจำทุกสัปดาห์ เราขอแนะนำให้สร้างการประชุมปฏิบัติการรายสัปดาห์สั้น ๆ และคมชัดประมาณ 15 ถึง 30 นาทีโดยหัวข้อเฉพาะที่กล่าวถึงจะเกี่ยวข้องกับความคิดหน้าในการมุ่งเน้นประเด็นสำคัญเหล่านี้ สิ่งทีแต่ละคนได้ทำในสัปดาห์นี้เกี่ยวกับประเด็นสำคัญเหล่านี้ในการโฟกัส สิ่งที่เราได้เรียนรู้จากมัน สิ่งทีแต่ละคนมีความมุ่งมั่นที่จะทำในสัปดาห์หน้าเพื่อพัฒนาพื้นที่สำคัญ ๆ ไม่มีอะไรที่ซับซ้อนกว่านี้

Career Metis (2017) ได้กล่าวถึง 7 วิธีในการเป็นผู้นำเชิงรุก โดยที่คนบางคนความเป็นผู้นำจะมาตามธรรมชาติ พวกเขาเกิดมาพร้อมกับมัน พวกเขาเติบโตขึ้นมาพร้อมกับผู้นำที่ยิ่งใหญ่อยู่ในพันธุศาสตร์ของพวกเขา ฯลฯ เพื่อคนอื่น ๆ ก็จะต้องมีการศึกษา นอกจากนี้ยังมีคนที่มีการเป็นผู้นำตามธรรมชาติในช่วงเริ่มต้นและเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลาอันเนื่องมาจากอิทธิพลของพวกเขา หากคุณเป็นคนสุดท้ายสองคนเคล็ดลับเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับคุณ ดังนี้

1. รอบตัวเองกับคนที่ใช่ คือ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เฉพาะกับคนที่สร้างแรงบันดาลใจให้คุณเป็นคนที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ พวกเขาควรจะเป็นคนที่มั่งใจเดียวกันที่ทำให้คุณรู้สึกดีเกี่ยวกับตัวคุณและชีวิต พวกเขาควรจะเป็นคนที่เป็นบวก คุณรู้ไหมว่าคนที่เยี่ยมยอดถ้าคุณรู้สึกเบาหลังจากได้พูดคุยกับพวกเขา ถ้าคนทำให้คุณมีดมนแม้ในวันที่มีแดดก็ถึงเวลาที่จะตัดการเชื่อมต่อกับพวกเขา

2. ซื่อสัตย์และอ่อนน้อมถ่อมตน คือ การจงซื่อสัตย์กับตัวเองและกับทุกคน ไม่ว่าคุณจะไปไกลแค่ไหนก็ยังคงอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่เสมอ การซื่อสัตย์และอ่อนน้อมถ่อมตนจะทำให้คุณสอดคล้องกับความเป็นจริงและเน้น การเป็นสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้คุณพร้อมที่จะแก้ปัญหาได้เสมอเพราะยากที่จะแก้ปัญหาเมื่อคุณพุ่งชนโดยสิ่งที่คนอื่นคิดและเมื่อคุณมีภาพลวงตาที่ยิ่งใหญ่

3. กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ การกำหนดเป้าหมายที่สำคัญอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่นการเพิ่มเงินออมของคุณ กำหนดเป้าหมายที่คุณจะมีความสุขในอนาคต ลองนึกภาพตัวเองเป็นเก่าในอนาคต อนาคตเก่าของคุณเองคิดถึงตัวตนปัจจุบันของคุณและเป้าหมายที่คุณกำลังทำงานต่อไปอย่างไร? ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป้าหมายของคุณจะทำให้คุณภูมิใจในอนาคต อย่าทำตามเป้าหมายเช่นการดื่มเบียร์มากที่สุดในบาร์

4. ต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือ คุณต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจสิ่งที่คุณต้องการในฐานะผู้นำ พวกเขาจะเข้าใจความตั้งใจของคุณ การทำความเข้าใจคือขั้นตอนแรกในการทำงานเป็นทีมที่ดีและการเป็นผู้นำที่ดีหมายถึงการเป็นผู้นำทีมที่ดี คุณสามารถใช้ภาษาและทัศนศิลป์ในการรวบรวมความเป็นผู้นำทางธุรกิจโดยมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีทำให้มนุษยร์่วมกันอย่างสันติ

5. รับผิดชอบ คือ ความรับผิดชอบต่อสถานการณ์แม้ว่าจะเป็นความล้มเหลวก็ตาม การรับผิดชอบต่อหมายถึงคุณกำลังจับสถานการณ์ทั้งหมดเพื่อไม่ให้มันหล่นลงไปและแก้ไขเพื่อให้ถูกต้องอีกครั้ง อย่างหนีไปและไม่โทษคนอื่น แม้ว่าจะไม่ใช่ความผิดของคุณก็ตาม แต่ให้มันเลวร้ายยิ่งขึ้นทำให้ผลลัพธ์ที่ไม่ดีดังต่อไปนี้คือความผิดของคุณ

6. ระบุความสามารถของสมาชิกในทีม คือ จะต้องรู้จักสมาชิกในทีมของคุณและรู้จักแข็งและจุดอ่อนของพวกเขา มอบหมายให้แต่ละคนทำงานพิเศษขึ้นอยู่กับทักษะของพวกเขาเพื่อให้ทั้งทีมของคุณทำงานโดยรวมและเข้มแข็ง เหมือนกับการมอบนักร้องที่แตกต่างกันให้มีความสามารถในการร้องเพลงที่แตกต่างกันไปในส่วนต่างๆของคณะนักร้องประสานเสียงหรือผู้เล่นดนตรีที่แตกต่างกันในวงออร์เคสตรา คุณจะสมดุลความสามารถของแต่ละคน

7. สร้างแรงบันดาลใจอื่น ๆ คือ สามารถนำโดยตัวอย่าง ทำส่วนของคุณในฐานะผู้นำและแจ้งให้สมาชิกในทีมทราบว่าทุกคนมีส่วนร่วมในงานนี้ นอกจากนี้ยังสนุกกับสิ่งที่你做 กรอกข้อมูลในที่ทำงานด้วยอารมณ์ที่ดีและยกจิตวิญญาณของสมาชิกในทีมที่ถูกเนรเทศ ช่วยให้พวกเขาเห็นการทำงานเป็นโอกาสไม่ใช่เป็นการลงโทษ สร้างแรงบันดาลใจผู้นำคนอื่น ๆ เป็นแสงและไม่ใช่เงา

การเป็นผู้นำที่ดีต้องใช้เวลาเรียนรู้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังต้องใช้เวลาฝึกซ้อมเป็นจำนวนมาก ต้องใช้เวลาทำงานอย่างหนักที่คุณต้องกระทำในช่วงที่เหลือของชีวิต เคล็ดลับข้างต้นเป็นวิธีที่คุณสามารถเปลี่ยนเป็นนิสัยได้ มันง่ายที่จะทำเมื่อมันกลายเป็นนิสัยอะไรที่เคยเป็นสิ่งท้าทายกลายเป็นกิจวัตร

สรุป

ภาวะผู้นำแบบโปรแอกทีฟสำหรับศตวรรษที่ 21 (Proactive Leadership in 21st Century) หมายถึงการมีความสามารถ และมีทักษะความเป็นผู้นำในการบริหารงานในองค์กร หน่วยงาน หรือในสถานศึกษาเป็นผู้นำในการทำงานที่มีการวางแผน มีเป้าหมายล่วงหน้าอย่างมีระบบ และละเอียด รอบคอบ รู้จักรับผิดชอบตนเอง และความรับผิดชอบร่วมกันของทีม โดยมีทักษะที่จะเลือกตอบสนองแรงกระตุ้นจาก

ภายนอก มีมุมมองที่กว้างไกล คิดนอกกรอบ ไม่อยู่ภายใต้ขีดจำกัดหรือขอบเขตใดๆ ตลอดจนมีการพัฒนาตัวเองตลอดเวลา มีทักษะของความเป็นผู้นำ ได้แก่ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) 3) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) 4) ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creative and Innovative Skills) 5) ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) 6) ทักษะการร่วมมือ (Collaboration Skills) ซึ่งทักษะเหล่านี้คือทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (อัครเดช, 2559)

เอกสารอ้างอิง

- Career Metis. (2017). **7 Ways to Become a Proactive Leader**. Retrieved Jun 30, 2019. From <https://www.careermetis.com/become-a-proactive-leader/>
- Dontigney, Eric. (2016). **Describe the Characteristics of a Proactive Leader**. Retrieved Jun 30, 2019. From <http://yourbusiness.azcentral.com/describe-characteristics-proactive-leader-21160.html>
- Envisio. (2014). **Top 10 Characteristics of Proactive Leaders**. Retrieved Jun 30, 2019. From <http://blog.envisio.com/top-10-characteristics-of-proactive-leaders>
- Markovich, Miki. (2016). Describe the Characteristics of a Proactive Leader. Retrieved Jun 30, 2019. From <http://smallbusiness.chron.com/describe-characteristics-proactive-leader-25663.html>
- Peupion, Cyril. (2013). How to Become a Proactive Leader. Retrieved Jun 30, 2019. From <http://www.businessreviewaustralia.com/leadership/98/How-to-Become-a-Proactive-Leader>
- กฎกระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562 จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>

อัครเดช นีละโยธิน. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษาบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อัครเดช นีละโยธินและคณะ. (2559). *ภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู จังหวัดขอนแก่น*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2560.

ธัมมกถิกสูตร: สูตรสำเร็จพระธรรมกถิก Dhammakathikasutta: Success Formula for the Buddhist delegates

พระมหาวิรุฐ วิโรจโน, ดร.¹

Phramaha Wiruth Wirojano, Dr.²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University, Isan campus

Corresponding Author, Email: wiruth2009@hotmail.com

บทคัดย่อ

คุณสมบัติของพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Buddhist delegates) นั้น ก่อนอื่นจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการศึกษาค้นคว้าธรรม (สนธิทฎฐิติโก) ที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้แล้วว่า 25 พุทธศตวรรษ (อกาลโก) แล้วเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจ (เอหิปสสิโก) และน้อมนำธรรมเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน (โอบนยโก) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นการศึกษาพระพุทธศาสนาที่เรียกว่าขั้นปริยัติ โดยมีกระบวนการทรงจำ กล่าว บอก สอนกันและกันจนเสร็จสิ้นแล้วจึงนำไปสู่ขั้นปฏิบัติให้รู้แจ้งเห็นจริงโดยกระบวนการรู้จัก รู้จำ นำไปปฏิบัติจริง จนบังเกิดผลสำเร็จเป็นขั้นปฏิบัติคือการรู้แจ้งโดยลำดับเสียก่อน จึงจะนำมาสอนผู้อื่นให้รู้ตามด้วยวิธีการแสดงธรรมในฐานะพระธรรมกถิก ซึ่งในพระไตรปิฎก ได้แสดงสูตรสำเร็จแห่งการเป็นผู้แสดงธรรมที่ดีไว้ 3 ประการดังนี้ 1) พระธรรมกถิกที่ดีนั้น จะต้องแสดงธรรมเพื่อความหมายเพื่อคลายกำหนด เพื่อกำจัด **ขรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกขะ โทมนัส และอุปายาส** เสียได้, 2) พระธรรมกถิกที่ดีนั้น จะต้องแสดงธรรมเพื่อความหมาย เพื่อคลายกำหนด เพื่อกำจัด **ชาติ ภพ อุปาทาน ตัณหา เวทนา ผัสสะ สหายนะ นามรูป วิญญูณ และสังขาร** เสียได้ และ 3) พระธรรมกถิกที่ดีนั้น จะต้องแสดงธรรมเพื่อความหมาย เพื่อคลายกำหนด เพื่อกำจัด **อวิชชา** เสียได้ หลักการดังกล่าวข้างต้นจึงนับเป็นวัตถุประสงค์ (objectives) ของการแสดงธรรมอย่างแท้จริงของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามที่ปรากฏอยู่ในธัมมกถิกสูตร คัมภีร์สังยุตตนิกาย นิตานวรรค พระไตรปิฎกเล่มที่ 16

คำสำคัญ : ธัมมกถิกสูตร

Abstract

The qualities of a Buddhist delegate must first be meticulous in the study of the Dhamma. (Santithiko) that the Lord Buddha has shown more than 25 Buddhist centuries (Akaliko) and then learn to understand (Ehipasiko) and incorporate those Dhamma as a guideline for their conduct (Opanayiko), which is considered the starting point for the study of Buddhism, called step with the process of remembering, telling, teaching each other to the end, and then leading to the practice of real enlightenment, until the success was achieved, the stage was enlightened by the first order, therefore will be used to teach others to follow, according to the way of showing the Dhamma as the Buddhist delegates. Which in the Tripitaka has shown the formula for success of being a good Dhamma holder in 3 ways as follows: 1) A good Buddhist delegate must show the Dhamma for distribution to loosen in order to get rid of the old, death, sorrow, reminiscence, suffering, sadness and resentment. 2) A good Buddhist delegate must show the Dhamma for distribution to loosen In order to eliminate becoming, attachment, craving, feeling, contact, six sense-bases, mind and matter, consciousness and Kamma-formations 3) A good Buddhist delegate must show the Dhamma for distribution to loosen to get rid of ignorance. The aforementioned principles therefore serve as the objectives of the teaching of the Lord Buddha as it appears in the Sangyuttanikaya Nidanavakkha scripture, the Holy Scriptures, Tipitaka Volume 16.

Keywords : Dhammakathikasutta

ความหมายและองค์ประกอบสำคัญของหลักธัมมกถิกสูตร

สถานการณ์พระพุทธศาสนาในปัจจุบันได้รับการเผยแผ่อย่างแพร่หลายอยู่ในประเทศแถบยุโรป บ่อยครั้งที่มีการแบ่งปันประสบการณ์การปฏิบัติธรรมจากผู้ศรัทธาชาวต่างชาติ ซึ่งไม่ค่อยมีปรากฏการณ์ทางสังคม (social phenomenon) มาก่อนเลยว่า

ผู้คนเหล่านั้นจะให้ความเคารพศรัทธาเชื่อมั่น และน้อมนำธรรมะในทางพระพุทธศาสนา ไปใช้จริงในชีวิตประจำวันด้วยการสวดมนต์ ทำสมาธิ ทั้งในที่ทำงาน โรงเรียน สถานที่ราชการต่างๆ ซึ่งนอกเหนือจากความประหลาดใจแล้ว ยังมีความภาคภูมิใจในองค์พระศาสดาอย่างแน่นแฟ้นเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ที่อิทธิพลของพระพุทธศาสนาได้แบ่งบานสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชาวต่างชาติที่กว้างไกลมากขึ้น นักเผยแผ่พระพุทธศาสนาเอง จึงต้องใส่ใจและใคร่ครวญหาวิธีการและเทคนิคที่จะนำธรรมะดีๆ ไปแสดงให้แพร่หลายแก่ผู้คนในวงกว้าง เพื่อให้ผลจากความเข้าใจในธรรมะดีๆ นี้ได้รับการนำไปต่อยอด ปฏิบัติให้บังเกิดผลจริงๆ และพยายามร่ำสอนสิ่งที่เป็นพุทธประสงค์จริงๆ มิใช่เกิดจากการจินตนาการส่วนตัว หรือการคาดคะเนด้วยหลักการคาดเดาใดๆ เด็ดขาด เพราะอาจจะสุ่มเสี่ยงต่อการทำให้เกิดสัทธรรมปฏิรูปได้ การศึกษาธัมมกถิกสูตร จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการชี้ชัดได้ว่า ความมุ่งหมายในการแสดงธรรมที่แท้จริงนั้นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงวางหลักเกณฑ์ไว้อย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ และนำมาเผยแผ่เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสำหรับพระธรรมกถิกคือผู้แสดงธรรมในโอกาสต่อไป โดยมีนักวิชาการและผู้มีความรู้ให้ทัศนะและความหมายดังนี้

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ระบุความหมายพระธรรมกถิกไว้ว่า ธรรมกถิกเป็นคำนามหมายถึง พระนักเทศน์ผู้แสดงธรรม พระธรรมกถิกนี้สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งผู้ที่เป็นสามเณร มิใช่จำเพาะเพียงพระภิกษุเท่านั้น อย่างในสมัยพุทธกาลยังมีสามเณรหลายรูปอย่างสังกัจจายน์สามเณรที่แสดงธรรมโปรดโจรห้าร้อยให้มีศรัทธาเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาก็มี (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ. 2556)

พระไตรปิฎกเล่มที่ 16, ได้แสดงไว้ว่าด้วยพระสูตรของพระธรรมกถิก คือผู้เป็นนักเทศน์แสดงธรรม เป็นการแสดงความมุ่งหมายไว้ว่าจะแสดงธรรมเพื่ออะไร แสดงแล้วมีผลอย่างไร ต่อผู้ฟังธรรม ธัมมกถิกสูตรนี้ นับเป็นพระสูตรที่ 6 แห่งอาหารวรรค ในอภิสมัยสังยุตต์ หมวดสังยุตตนิคาย นิทานวรรคในเล่มที่ 16 จากพระไตรปิฎก 45 เล่ม มีเรื่องย่อของพระสูตรนี้ว่า ขณะนั้นพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เมืองสาวัตถี มีภิกษุรูปหนึ่งสงสัยใคร่รู้เหตุที่ทำให้บุคคลให้เป็นพระธรรมกถิกได้นั้น จะต้องแสดงธรรมอย่างไร จึงเข้าเฝ้าทูลถามปัญหานี้กับพระพุทธเจ้า และได้รับคำตอบจากพระองค์ท่านตามที่ปรากฏในพระสูตรดังกล่าวแล้ว แต่ในที่นี้ผู้เขียนขอกำหนดวัตถุประสงค์ของการแสดงธรรมไว้ให้เข้าใจง่าย ๆ เป็น 3 ประการด้วยกันดังนี้ว่า

“ประการที่ 1 ถ้าภิกษุแสดงธรรมเพื่อความหน่าย เพื่อคลายกำหนด เพื่อกำจัดชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกขะ โทมนัส และอุปายาสเสียได้ ภิกษุนั้นไซ้เป็นพระธรรมกถึก,

ประการที่ 2 ถ้าภิกษุแสดงธรรมเพื่อความหน่าย เพื่อคลายกำหนด เพื่อกำจัดชาติ ภพ อุปาทาน ตัณหา เวทนา ผัสสะ สฬายตนะ นามรูป วิญญาณ และสังขารเสียได้ ภิกษุนั้นไซ้เป็นพระธรรมกถึก,

ประการที่ 3 ถ้าภิกษุแสดงธรรมเพื่อความหน่าย เพื่อคลายกำหนด เพื่อกำจัดอวิชชาเสียได้ ภิกษุนั้นไซ้เป็นพระธรรมกถึก”

พระธรรมกถึกเองในฐานะผู้แสดงธรรม จะต้องยึดหลักการแสดงธรรมไว้ให้ดี ให้นักแน่นมั่นคงว่าเราจะแสดงธรรมเพื่อความหน่าย คลายกำหนด กำจัดชรา.....และอุปายาสที่มีปรากฏอยู่ในบุคคลผู้ฟังธรรมให้ได้

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, (2560) ให้ความหมายที่แฝงไว้ในวัตถุประสงค์การแสดงธรรมประการที่ 1 ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมดังต่อไปนี้

ความหน่าย หมายถึง ความหน่ายที่เกิดขึ้นจากปัญญาพิจารณาเห็นความเป็นจริง หรือความเบื่อหน่ายในกองทุกข์ ที่ท่านเรียกว่านิพพิทานั่นเอง

คลายกำหนด หมายถึง สภาวะที่รู้อยู่แต่ไม่ยึดมั่นถือมั่นในความยินดีด้วยกามคุณ

กำจัดชรา หมายถึง กำจัดความแก่ ความคร่ำคร่า ความเป็นผู้มีพินาศ มีผมหงอก มีหนังย่น ความเสื่อมอายุ ความห่อหม่แห่งอินทรีย์ในหมู่สัตว์นั้นๆ

กำจัดมรณะ หมายถึง กำจัดความจุติ ความเคลื่อนไป ความแตก ความอันตรธาน ความตาย ความมรณะ การทำกาละ ความสลายแห่งขันธ ความทอดทิ้งร้าง ความขาดชีวิตินทรีย์

กำจัดโสกะ หมายถึง กำจัดความโศก ความเศร้า ความเหี่ยวแห้งใจ ความเหี่ยวแห้งภายใน ความเหี่ยวแห้งรอบในภายในของบุคคลผู้ประจวบกับความวิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอันเหตุแห่งทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งถูกต้องแล้ว

กำจัดปริเทวะ หมายถึง กำจัดความรำพัน ความรำไร กิริยารำพัน กิริยารำไร ลักษณะที่รำพัน ลักษณะที่รำไร ของบุคคลผู้ประจวบความพิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

กำจัดทุกข์ หมายถึง ปราศจากความลำบากกาย ความไม่สบายกาย ความเสวย
อารมณ์ที่ลำบาก ที่ไม่สบายอันเกิดแต่สัมผัสทางกาย

กำจัดโทมนัส หมายถึง ปราศจากความลำบากใจ ความไม่สบายใจ ความเสวย
อารมณ์ที่ลำบาก ที่ไม่สบายอันเกิดแต่สัมผัสทางใจ

กำจัดอุปายาส หมายถึง ดับความคับข้องใจ ความแค้นใจ ลักษณะที่คับข้องใจ
ลักษณะที่แค้นใจ ของบุคคลผู้ประจวบกับความพิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอันเหตุแห่งทุกข์
อย่างใดอย่างหนึ่งถูกต้องแล้ว

ความหมายที่แฝงไว้ในวัตถุประสงค์การแสดงธรรมประการที่ 2

กำจัดชาติ หมายถึง ดับความเกิด ความเกิดขึ้นพร้อม ความหยั่งลง ความบังเกิด
ความบังเกิดเฉพาะ ความปรากฏแห่งขั้นธ ความได้ซึ่งอายตนะในหมูสัตว์นั้นๆ

กำจัดภพ (becoming) หมายถึง ดับภพหรือภาวะชีวิตมิให้เกิดมีขึ้นอีก ภพ 3 มี
กรรมภพ, อภิสังขารภพ และอุปปัตติภพ (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม)

กำจัดอุปาทาน (attachment) หมายถึง ดับอุปาทานคือความยึดมั่นใน
อุปาทานทั้ง 4

กำจัดตัณหา (craving) หมายถึง ดับความทะยานอยากคือตัณหา ทั้งในตัณหา
3 และตัณหา 4

กำจัดเวทนา (feeling) หมายถึง ดับความเสวยอารมณ์ คือเวทนา 6

กำจัดผัสสะ (contact) หมายถึง ดับความกระทบ, ความประจวบ คือสัมผัส 6

กำจัดสฬายตนะ (six sense-bases) หมายถึง ดับอายตนะภายใน 6

กำจัดนามรูป (mind and matter) หมายถึง ดับนามและรูปเสียได้

กำจัดวิญญูญาณ (consciousness) หมายถึง ดับความรู้แจ้งอารมณ์ได้แก่
วิญญูญาณ 6

กำจัดสังขาร (Kamma-formations) หมายถึง ดับสภาพที่ปรุงแต่งได้แล้ว คือ
ดับสังขาร 3 ได้

ความหมายที่แฝงไว้ในวัตถุประสงค์การแสดงธรรมประการที่ 3

กำจัดอวิชชา (ignorance) หมายถึง ดับความไม่รู้ คือไม่รู้ในอริยสัจ 4

ซึ่งหัวข้อที่มุ่งให้พระธรรมกลึกแสดงให้ผู้ฟังเกิดความหน่าย คลายกำหนด และ
กำจัดองค์ประกอบต่างๆ ของความทุกข์ที่แสดงมาทั้งหมดทั้งมวลนั้น จะเห็นว่า
ความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนตามหลักปฏิจจนสมุบาทที่จะได้ให้รายละเอียดดังนี้

ความหมายของคำว่า "ปฏิจสุมปบาท" นี้เกิดจากการรวมศัพท์ทั้ง 3 เข้าด้วยกันคือ ปฏิจ+ส+อุปบาท ซึ่งคำแรก ปฏิจ หมายถึง เกี่ยวเนื่องกัน สัมพันธ์กัน, ส หมายถึง พร้อมกัน หรือด้วยกัน อุปบาท หมายถึง การเกิดขึ้น ปฏิจสุมปบาท จึงหมายถึง สิ่งที่ต้องอาศัยกันเกิดขึ้น ได้แก่ ภาวะของสิ่งที่ไม่เป็นอิสระของตนต้องอาศัยกันและกันจึงเกิดขึ้นได้ คำว่า ปฏิจสุมปบาท นี้ พระพุทธโฆษาจารย์ ได้แปลไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคว่า หมายถึงสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นได้เพราะอาศัยซึ่งกันและกัน นอกจากนี้แล้วยังมีคำอื่นๆ ที่เป็นไวยากรณ์เรียกแทนคำว่า "ปฏิจสุมปบาท" ได้อีก คือ

1. ธรรมฐิตตา หรือ ธรรมฐิติคือ ความดำรงอยู่ตามธรรม หมายถึง ความดำรงอยู่ตามปัจจัย สิ่งที่ยังดำรงอยู่ตามปัจจัยนั้น ก็คือ อวิชชา สังขาร ฯลฯ ชาติ ชรามรณะ ซึ่งก็หมายความว่า อวิชชาเป็นปัจจัยให้สังขารดำรงอยู่

2. ธรรมนิยามตา หรือ ธรรมนิยามคือ ความแน่นอนแห่งธรรม หรือความแน่นอนตามธรรม หมายถึง ความแน่นอนแห่งปัจจัยหรือความแน่นอนตามปัจจัย สิ่งที่ยังแน่นอนตามปัจจัยนั้นก็คือ อวิชชา สังขาร ฯลฯ ชาติ ชรามรณะ

3. อิทัปปัจจยตาคือ ความมีสิ่งนี้เป็นปัจจัย หมายถึง เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้ก็มีตาม เมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้ก็เกิดขึ้นตาม สิ่งที่มีเมื่อสิ่งนี้มีสิ่งนี้ก็มีตามก็คือ อวิชชา สังขาร ฯลฯ ชาติ ชรามรณะ

4. ตถตาคือ ความเป็นเช่นนั้น หมายถึง ความเป็นจริงอย่างนั้น สิ่งที่เป็นจริงอย่างนั้น ก็คือ อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญูณ ฯลฯ

5. อวิตถตาคือ ความเป็นไปไม่ได้ที่จะไม่เป็นเช่นนั้น หมายถึง ความเป็นจริงอย่างนั้นไม่ผันแปรไปเป็นความไม่จริง สิ่งที่เป็นจริงโดยไม่ผันแปรนั้น ก็คือ อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญูณ ฯลฯ

5. อนัญญุตตาคือ ความเป็นไปอย่างอื่น หมายถึง เป็นอย่างอื่นจากที่เป็นมาไม่ได้ สิ่งที่เป็นอย่างอื่นจากที่เป็นมานี้ไม่ได้ ก็คือ อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญูณ ฯลฯ

7. ปัจจยการคือ อาการตามปัจจัย หมายถึง อาการที่เกิดขึ้นตามปัจจัย ซึ่งก็หมายความว่า อวิชชา สังขาร ฯลฯ ชาติ ชรามรณะ ต่างเกิดขึ้นตามปัจจัยปรุงแต่ง และเมื่อมีชาติ ชรามรณะแล้ว โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส ก็เกิดตามปัจจัยด้วย

หลักปฏิจจสมุปบาทนี้ จะต้องเกี่ยวเนื่องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นหลักการอาศัยกันและกันเกิดขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการ (processes) ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นปัจจัยที่เรียกว่าเป็นปัจจัยการตั้งมีขึ้นตอนต่อไปนี้

1. อวิชชาปัจจัย สงขาร เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สงขารจึงมี
2. สงขารปัจจัย วิญญาณ เพราะสงขารเป็นปัจจัย วิญญาณจึงมี
3. วิญญาณปัจจัย นามรูป เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี
4. นามรูปปัจจัย สฬายตน์ เพราะนามรูปเป็นปัจจัย สฬายตนะจึงมี
5. สฬายตน์ปัจจัย ผัสสะ เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย ผัสสะจึงมี
6. ผัสสะปัจจัย เวทนา เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงมี
7. เวทนาปัจจัย ตณหา เพราะเวทนาเป็นปัจจัย ตณหาจึงมี
8. ตณหาปัจจัย อุปาทาน เพราะตณหาเป็นปัจจัย อุปาทานจึงมี
9. อุปาทานปัจจัย ภโว เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภพจึงมี
10. ภวปัจจัย ชาติ เพราะภพเป็นปัจจัย ชาติจึงมี
11. ชาติปัจจัย ชรามรณ เพราะชาติเป็นปัจจัย ชรามรณะจึงมี

โสภปริเทวทุกขโทมนสสุปายาสา สมภวนติ ความโศก ความคร่ำครวญ ทุกข์ โทมนัส และความคับแค้นใจก็มีพร้อม เอมตสส เกวลสส ทุกขกขณตสส สมุทโย โหติ ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งปวงนี้ จึงมีด้วยประการฉะนี้

ในหลักการของปฏิจจสมุปบาทนี้แท้จริงแล้วเป็นหลักการทางธรรมชาติที่เป็นสาเหตุให้เกิดทุกข์ หากผู้เป็นพระธรรมกถึกรู้แจ้งชัดและเข้าใจชัดเจนแล้ว ก็ย่อมสามารถอธิบายกระบวนการต่างๆ เหล่านี้ได้อย่างละเอียดลออทุกชั้นทุกตอนแล้วย้อนกลับมาชี้ให้เห็นว่าจะดับทุกข์ได้อย่างไร จะทำให้เกิดความหน่าย และคลายกำหนดได้อย่างไร ด้วย โดยเชื่อมโยงกับความเป็นเหตุผล (reasonable) ของการเกิดขึ้นของกองทุกข์ว่า ต้องอาศัยสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นปัจจัยให้เกิดขึ้น ไม่ใช่อยู่ๆ จะเกิดขึ้นมาเองโดยไม่มีเหตุหรือปัจจัยใดๆ เช่น หากเราปรารถนาไม่อยากจะเกิดอีก ก็จะต้องไปกำจัดปัจจัยที่จะทำให้เราเกิดอีกนั่นคือตัวภพ ต้องกำจัดตัวภพ (becoming) คือภาวะของชีวิตให้ได้เสียก่อน เพราะการเกิดขึ้นมาใหม่นั้นต้องอาศัยการก่อร่างสร้างกรรมไว้ หรือที่เรียกว่า บุญทำกรรมแต่ง ถ้าเราทำกรรมดีก็จะเป็นบุญหนุนให้เราได้สุคติภพ คือภาวะชีวิตที่ดีงามในทางตรงกันข้ามถ้าเราทำกรรมชั่วไว้ กรรมที่เราทำไว้ก็จะเป็นปัจจัยให้เราได้ทุคติ คือภาวะชีวิตที่ไม่ดี เกิดในที่ที่ไม่ดี เกิดในตระกูลไม่ดี ลำบากยากจนชั้นแค้นเคียดใจแตกต่างกัน

กันไปด้วยอำนาจกรรมที่ทำมา ซึ่งจะมีกรรมเป็นผู้จำแนกแยกแยะสัตว์ผู้ทราวมหรือ ประณีตให้ต่างกันดังที่พระพุทธโฆษาจารย์ สรุปลไว้ในผลงานของท่านว่า กมมํ สุตเต วิภชติ ยทิทํ ทินปฺปณิตตํ “กรรมย่อมจำแนกสัตว์คือให้ทราวมและประณีต ขึ้นชื่อว่าผลกรรมแล้วไม่มีใครสามารถห้ามได้” (กรรมเป็นผู้จำแนกสัตว์, (ม.ป.ป.) [ออนไลน์])

ดังนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงเน้นย้ำให้เราหมั่นทำแต่กรรมดีไว้ และสอนให้เชื่อในกัมมัสสกตาสัทธา เชื่อว่าสรรพสัตว์ต่างก็มีกรรมบั้นของตนเองทั้งนั้น ทำเช่นไรไว้ก็ต้องน้อมรับผลแห่งการกระทำของตนเองโดยถ่ายเดียว เมื่อกล่าวถึงตอนนี้ก็ต้องย้อนให้เราเกิดความเข้าใจตรงกันกับประเด็นเดิมที่ว่าหากไม่อยากจะประสบพบเจอความเกิดอีก ต้องกำจัดตัวภพให้ได้ นั่นคือจะต้องค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดภพนั้น ซึ่งตามหลักปัจจุสมุปบาทนั้น ท่านระบุว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดภพนั้นคือ อุปาทาน (attachment) ความยึดมั่นถือมั่น และตัวที่ทำให้เกิดอุปาทานคือตัณหา (craving) ซึ่งถือว่าเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหมด เป็นต้นเค้า และรากเหง้าของความทุกข์ตัวจริง กำจัดตัณหาเสียได้นั้นแลท่านเรียกว่า ละสมุทัย ในอริยสัจทั้ง 4 ประการ

กล่าวโดยสรุป พระธรรมกถึกผู้ทำหน้าที่แสดงธรรมให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติตามได้นั้นเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนในธรรมที่จะนำไปแสดง หากเราไม่รู้จริงแล้ว ความผิดพลาดใหญ่หลวงย่อมมีโอกาสขึ้นได้อย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แสดงธรรมยังมีผู้ใช้ผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติธรรมมาอย่างถูกต้องด้วยตนเอง ยังไม่มีโอกาสได้รับรสแห่งปฏิเวธธรรมแล้ว เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพราะเพียงแค่จดจำตำรา อรรถกถาในพระไตรปิฎกเพียงอย่างเดียวเชี่ยวชาญแต่ทางปริยัติ แต่ไม่เคยลงมือปฏิบัติ ย่อมอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปได้ กลายเป็นสัทธรรมปฏิรูป ธรรมเทียมไม่ใช่ธรรมแท้ ผู้เทศน์แม้จะมีความเชี่ยวชาญในการแสดงธรรมเพียงไร หากไม่นำไปปฏิบัติ นอกจากตนเองจะเป็นเพียงใบลานเปล่าแล้ว ยังจะก่อให้เกิดมิจฉาทิฎฐิแก่บุคคลที่ได้ยินได้ฟังการแสดงธรรมในฐานะพระธรรมกถึกได้ในที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและสำคัญควรพิจารณาใคร่ครวญให้มาก นอกจากนี้วัตถุประสงค์ในการแสดงธรรมมิใช่มีเป้าหมายที่ชื่อเสียงอันโด่งดังซึ่งเป็นที่มาของลาภสักการะในภายหลัง แต่เป้าหมายที่แท้จริงนั้น การแสดงธรรมจะต้องมุ่งให้เกิดความเบื่อหน่าย คลายกำหนัด และกำจัดอวิชชา (ignorance) คือความไม่รู้จริง อันเป็นต้นเค้าแห่งกองทุกข์ทั้งหมดให้ได้ จึงจะเป็นเป้าหมายที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของ

เรานั้นมีพุทธประสงค์ไว้อย่างแท้จริงในธัมมกถิกสูตร (พระไตรปิฎก, ฉบับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ความสำคัญของการแสดงธรรมตามหลักธัมมกถิกสูตร

ขณะเดียวกัน ในธัมมกถิกสูตรยังแสดงผลจากการเป็นผู้แสดงธรรมที่ดีและถูกต้องไว้ด้วยว่า ประการที่ 1 เมื่อแสดงธรรมให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดีแล้ว ยังผลให้ผู้ฟังที่เป็นภิกษุไปปฏิบัติเพื่อความหน่าย เพื่อความคลายกำหนด เพื่อความดับชราและมรณะแล้ว ควรจะกล่าวว่า เป็นภิกษุผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ถ้าภิกษุเป็นผู้หลุดพ้นแล้ว เพราะความหน่าย เพราะความคลายกำหนด เพราะความดับ เพราะไม่ถือมั่นชราและมรณะ ควรจะกล่าวว่า เป็นภิกษุผู้ได้บรรลุนิพพานในปัจจุบัน ในประเด็นนี้ขอยกตัวอย่างการแสดงธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการตอบปัญหามาณพทั้ง 16 คนเป็นการแสดงธรรมแก่มาณพคนที่ 10 ชื่อว่ากัปปมาณพ ทรงพยากรณ์ปัญหาที่เกี่ยวกับการดับชราและมรณะเสียได้ พอจะเป็นอุทาหรณ์ให้ผู้่านำเป็นเครื่องประกอบความเข้าใจได้ โดยที่มาณพผู้นี้ได้ทูลถามพระองค์ว่า “ขอพระองค์ตรัสบอกธรรมที่จะเป็นที่พึ่งพำนักของชนอันชราและมรณะถึงรอบข้าง ดูกะเกษอันเป็นที่พำนักอาศัยของชนผู้ตั้งอยู่ในท่ามกลางสาคร เมื่อเกิดคลื่นที่น้ำกล้วใหญ่แก้ำข้าพระองค์อย่าให้เกิดทุกข์ขึ้นได้อีก” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “เรากล่าวว่านิพพานอันไม่มีกิเลสเครื่องกังวล ไม่มีตัณหาเครื่องถือมั่น เป็นที่สิ้นแห่งชราและมรณะนี้แล ว่าเป็นดุจกะเกษหาใช้ธรรมอื่นไม่ ชนเหล่าใดรู้นิพพานนั้นแล้วเป็นคนมีสติ มีธรรมอันเห็นแล้ว ดับกิเลสได้แล้ว ชนเหล่านั้นไม่ต้องตกอยู่ในอำนาจของมารไม่ต้องเดินไปในทางมารเลย” ทรงสรุปว่าธรรมที่เป็นที่สิ้นไปแห่งชราและมรณะได้นั้นคือพระนิพพานเท่านั้น เพราะว่าพระนิพพานนั้นเป็นธรรมที่ไม่มีกิเลสเป็นเครื่องกังวล ไม่มีตัณหาเป็นเครื่องถือมั่นอีกแล้ว ตัวอย่างต่อมาทรงพยากรณ์ปัญหามาณพคนที่ 4 เมตตคุมาณพ ที่มาณพผู้นี้ถามพระพุทธองค์ว่า “ทุกขในโลกหลายประการไม่ใช่แต่อย่างเดียวนี้ มีมาแล้วแต่อะไร?” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “ทุกขในโลกนี้ มีอุปธิคือกรรมและกิเลสเป็นเหตุ ล้วนเกิดมาก่อนแต่อุปธิ ผู้ใดเป็นคนเขลา ไม่รู้แล้วกระทำอุปธินั้นให้เกิดขึ้นอยู่นั้นย่อมถึงทุกขเนื่องๆ เหตุนี้เมื่อรู้เห็นว่าอุปธิเป็นแดนเกิดแห่งทุกขอย่ากระทำให้เกิดมี มาณพทูลถามต่อไปว่า “อย่างไรผู้มีปัญญาจึงข้ามพ้นห้วงทะเลใหญ่คือชาติชราและโสภพิไรราพันเสียได้?” ตรัสตอบอีกว่า “เราจักแสดงธรรมที่จะพึงเห็นแจ้งด้วยตนเอง ในอัตภาพนี้ ไม่ต้องพิศวงตามคำของผู้อื่นคือเป็นอย่างนี้ๆ ที่บุคคลได้ทราบแล้วจะเป็นผู้มีสติดำเนินข้ามความอยากอันให้ติดอยู่ในโลกเสียได้แก่ท่าน ท่านรู้อย่างใดอย่างหนึ่งในส่วนเบื้องบน (อนาคต) ในส่วนเบื้องต่ำ (อดีต) ในท่ามกลาง (ปัจจุบัน) แล้ว จงบรรเทาความเพลิดเพลิด ความยึดมั่นถือ

มันในส่วนนั้นเสีย วิญญาณของท่านจะไม่ตั้งอยู่ในภพ ภิกษุผู้มีธรรมเป็นเครื่องอยู่อย่างนี้มีสติไม่เลินเล่อ ได้ทราบแล้ว ละความถือมั่นของเราเสียได้แล้ว จะละทุกข์คือชาติชรา และโศกพิโรธราพันในโลกนี้ได้” ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นคำตอบที่พระองค์ทรงพยากรณ์ว่า หากละความถือมั่นของเราเสียได้แล้ว ก็จะสามารถละความทุกข์คือ ชาติ ชรา และ ความโศกพิโรธราพันในโลกนี้ ของเพียงผู้ปฏิบัติมีสติไม่เลินเล่อ บรรเทาความเพลิดเพลน ละธรรมที่เป็นเหตุติดข้องอยู่ในภพใหญ่เสียได้แล้วเป็นคนมีความอยากสิ้นแล้ว ไม่มีกิเลส อันจะกระทบจิต หากความอยากทะเยอทะยานมิได้ มีธรรมเป็นเครื่องอยู่คือความไม่ประมาทเป็นนิตย์เรากล่าวว่าผู้นั้นแล ข้ามพ้นชราพันชาติไปได้ ประการที่ 2 ถ้าภิกษุ แสดงธรรมเพื่อความหน่าย เพื่อความคลายกำหนด เพื่อความดับชาติ ...ภพ ... อุปาทาน ... ตัณหา ... เวทนา ... ผัสสะ ... สฬายตนะ ... นามรูป ... วิญญาณ ... สังขาร แล้วส่งผล ให้ผู้ฟังนำไปปฏิบัติเพื่อความหน่าย เพื่อความคลายกำหนด เพื่อความดับชาติ ...ภพ ... อุปาทาน ... ตัณหา ... เวทนา ... ผัสสะ ... สฬายตนะ ... นามรูป ... วิญญาณ ... สังขาร ถือว่าภิกษุผู้น้อมนำไปปฏิบัติเช่นนั้น เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ในขณะที่เดียวกัน หากนำไปปฏิบัติแล้วเกิดหลุดพ้นเพราะความหน่าย เพราะความคลายกำหนด เพราะความดับ เพราะไม่ถือมั่นชาติ ...ภพ ... อุปาทาน ... ตัณหา ... เวทนา ... ผัสสะ ... สฬายตนะ ... นามรูป ... วิญญาณ ... สังขาร ได้แล้ว ถือว่าผู้หลุดพ้นเช่นนั้น เป็นผู้ได้ บรรลุนิพพานในปัจจุบัน ดังตัวอย่างที่ ๑ ทรงพยากรณ์ปัญหาภิกษุอรุณมาณพ มาณพคนที่ ๑๒ ซึ่งทูลถามว่า “ข้าพระองค์ทูลขออาราธนาพระองค์ผู้ทรงละอาลัยตัดตัณหาเสียได้ ไม่หวั่นไหว (เพราะโลกธรรม) ละความเพลิดเพลนเสียได้ ข้ามห้วงกิเลสพ้นไปได้แล้ว ละธรรมเป็นเครื่องให้ดำรงคือตัณหาและทิฏฐิได้แล้ว มีพระปริชาญาณอันดี ขอพระองค์ทรง แก้ปัญหาธรรมที่พระองค์ได้ทราบแล้วนั้น” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “ควรจะนำตัณหา ที่เป็นเหตุถือมั่นในส่วนเบื้องบน เบื้องต่ำ เบื้องขวาคือท่ามกลางทั้งหมดให้ดับไปโดยสิ้นเชิง เพราะเขาถือมั่นสิ่งใด ๆ ในโลก มารยอมติดตามเขาได้โดยสิ่งนั้น ๆ เหตุนั้น เมื่อ ภิกษุรู้อยู่ เห็นหมู่สัตว์ผู้ติดอยู่ในวัฏฏะ เป็นที่ตั้งแห่งมารนี้ว่า ติดอยู่เพราะความถือมั่น ดังนี้ พึงเป็นคนมีสติไม่ถือมั่นกังวลในโลกทั้งปวง” เป็นการแสดงวิธีการดับตัณหาให้ได้ โดยการละอุปาทาน (attachment) คือความถือมั่นทั้งสามส่วนคือเบื้องบน เบื้องขวา และท่ามกลางทั้งหมดสิ้นไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นการแสดงธรรมจากการพยากรณ์ปัญหา ของพระพุทธองค์ที่มุ่งให้ผู้ฟังเกิดความหน่าย คลายกำหนด ตัดอุปาทานเสียให้ได้เป็น เป้าหมายสำคัญ ตัวอย่างต่อมา เป็นการพยากรณ์ปัญหามาณพคนที่ 16 ปิงคิยามาณพ โดยทูลถามว่า “ข้าพระองค์เป็นคนแก่แล้ว ไม่มีกำลัง มีผิวพรรณสิ้นไปแล้ว ดวงตาของ ข้าพระองค์ก็เห็นไม่กระจ่าง หูก็ฟังไม่สะดวก ขอข้าพระองค์อย่าเป็นคนหลง ฉิบหายเสีย

ในระหว่างเลย ขอพระองค์จงตรัสบอกธรรมที่ข้าพระองค์ควรรู้เป็นเครื่องละชาติขราในอัฐภาพนี้เสีย” พระศาสดาทรงพยากรณ์ว่า “ท่านเห็นว่าชนทั้งหลายผู้ประมาทแล้ว ย่อมเดือดร้อนเพราะรูปเป็นเหตุฉะนั้น ท่านจงเป็นคนไม่ประมาท ละความพอใจในรูปเสีย จะได้ไม่เกิดอีก มาณพทูลถามอีกว่า “ทศใหญ่ 4 ทศน้อย 4 เป็น 10 ทั้งทศเบื้องบนเบื้องต่ำที่พระองค์ไม่เห็นแล้ว ไม่ได้ฟังแล้ว ไม่ได้ทราบแล้ว ไม่ได้รู้แล้วแม้หน้อยหนึ่งมิได้มีในโลก ขอพระองค์จงตรัสบอกธรรมที่ข้าพระองค์ควรรู้เป็นเครื่องละชาติขราในอัฐภาพนี้เสีย” ตรัสตอบว่า “เมื่อท่านเห็นหมู่มนุษย์อันตัณหาครอบงำแล้ว มีความเดือดร้อนเกิดขึ้น อันชราถึงรอบข้างแล้ว เหตุนี้ ท่านจงเป็นคนไม่ประมาทละตัณหาเสีย จะได้ไม่เกิดอีก” (พราหมณ์พาวรีและศิษย์ 16 คน, (ม.ป.ป.) [ออนไลน์])

โดยสรุปปัญหาของมาณพทั้ง 2 นี้ มุ่งจะทราบวิธีการดับตัณหาให้ได้ ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงแสดงวิธีการดับตัณหาโดยมุ่งให้ละอุปาทาน เพราะอุปาทานเป็นตัวทำให้เกิดตัณหา พระองค์ตรัสย้ำให้เป็นคนไม่ประมาท ละตัณหาเสียให้ได้ ก็จะมีผลเป็นการไม่กลับมาเกิดอีกได้ในที่สุด ประการที่ 3 ถ้าภิกษุเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความหน่าย เพื่อความคลายกำหนด เพื่อความดับอวิชชา ควรจะกล่าวว่า เป็นภิกษุผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ถ้าภิกษุเป็นผู้หลุดพ้นแล้ว เพราะความหน่าย เพราะความคลายกำหนด เพราะความดับ เพราะไม่ถือมั่นอวิชชา ควรจะกล่าวว่า เป็นภิกษุผู้ได้บรรลุนิพพานในปัจจุบัน ตัวอย่างการแสดงธรรมโดยการพยากรณ์ปัญหามานพคนที่ 1 อชิตมาณพ โดยที่มาณพนี้เป็นผู้ถามว่า “โลกคือหมู่สัตว์ อันอะไรปิดบังไว้จึงหลงดูอยู่ในที่มืด เพราะอะไรเป็นเหตุจึงไม่มีปัญญาเห็นปรากฏ อะไรเป็นเครื่องฉาบไล่สัตว์โลกนั้นให้ติดอยู่และอะไรเป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลกนั้น” ตรัสแสดงการพยากรณ์ปัญหาว่า “โลกคือหมู่สัตว์ อันอวิชชาคือความไม่รู้แจ้งปิดบังไว้แล้วจึงหลงดูอยู่ในที่มืด เพราะความอยากมีประการต่างๆ และความประมาทเลินเล่อ จึงไม่มีปัญญาเห็นปรากฏ ความอยากเป็นเครื่องฉาบไล่สัตว์โลกให้ติดอยู่และทุกข์เป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลกนั้น” มาณพทูลถามว่า “อะไรเป็นเครื่องห้ามเป็นเครื่องกั้นความอยาก ซึ่งเป็นตุกกระแสน้ำหลังไหลไปในอารมณ์ทั้งปวง ความอยากนั้นจะละได้เพราะธรรมอะไร?” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “สติเป็นเครื่องห้ามเป็นเครื่องกั้นความอยากนั้น และความอยากนั้นจะละได้ด้วยปัญญา” ทูลถามว่า “ปัญญา สติ กับนามรูปนั้นจะดับไป ณ ที่ไหน?” ตรัสตอบว่า “เพราะวิญญาณดับไปก่อน นามรูปจึงดับไป ณ ที่นั้น” ทูลถามอีกว่า “ชนผู้มีธรรมได้พิจารณาเห็นแล้วและชนผู้ยังต้องศึกษาอยู่ ๒ พวกนี้มีอยู่ในโลกเป็นอันมาก ข้าพระองค์ขอทูลถามถึงความประพลติของชน ๒ พวกนั้น” ตรัสตอบว่า “ภิกษุผู้มีธรรมได้พิจารณาเห็นแล้ว และชนผู้ยังต้องศึกษาอยู่ ต้องเป็นผู้ไม่กำหนดในกามทั้งหลาย มีใจไม่ขุ่นมัว ฉลาดในธรรมทั้งปวง มีสติอยู่ทุกอิริยาบถ” โดย

สรูป อชิตมานพต้องการทราบว่ามีสัตว์ในโลกนี้ใฉนจึงยังมีดบอดทางปัญญา มีอะไรเป็นเหตุทำให้ปัญญาไม่ปรากฏ อะไรทำให้สัตว์โลกติดข้องอยู่ และอะไรเป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลก ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสแสดงให้เห็นชัดเจนว่า อวิชชาเป็นตัวทำให้สัตว์โลกมีดบอดความประมาททำให้ปัญญาไม่ปรากฏ ความอยากฉาบทาสัตว์โลกให้ติดข้องอยู่ และทุกข์เป็นภัยใหญ่สัตว์โลก ซึ่งเป็นการแสดงธรรมที่แจ่มแจ้งชัดเจนยิ่งนัก ตัวอย่างต่อมา ทรงพยากรณ์ปัญหาฉนพคนที่ 13 อุทยฉนพ ซึ่งทูลถามว่า “ข้าพระองค์มีความประสงค์จะทูลถามปัญหา ธรรมซึ่งเป็นเครื่องทำลายอวิชชาความเขลาไม่รู้แจ้งเสียคืออะไร?” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “เรากล่าวธรรมเป็นเครื่องละความพอใจในฉนและโหม่นสเสียทั้งสองอย่าง เป็นเครื่องบรรเทาความง่วงเป็นเครื่องห้ามความรำคาญมีอเบกขากับสติเป็นธรรมบริสุทธิ มีความตริกอปรด้วยธรรมเป็นเบื้องหน้า ว่าเป็นธรรมเครื่องพ่นที่ควรรู้ทั่วถึง ซึ่งเป็นเครื่องทำลายอวิชชาความเขลาไม่รู้แจ้งเสีย” ทูลถามอีกว่า “โลกมีอะไรผูกพันไว้ อะไรเป็นเครื่องสัญจรของโลกนั้น ท่านกล่าวกันว่านิพพาน ๆ ดังนี้ เพราะอะไรได้” ตรัสตอบว่า “โลกมีความเพลิตเพลินผูกพันไว้ ความตริกเป็นเครื่องสัญจรของโลกนั้น ท่านกล่าวกันว่านิพพาน ๆ ดังนี้ เพราะละตัณหาเสียได้” ทูลถามอีกว่า “เมื่อบุคคลมีสติระลึกร้อย่างไรอยู่ วิญญฉนจึงจะดับ ข้าพระองค์ทั้งหลายมาเฝ้าแล้วเพื่อทูลถามพระองค์ ขอให้ได้ฟังพระวจาของพระองค์เถิด” ตรัสตอบว่า “เมื่อบุคคลไม่เพลิตเพลินเวทนาทั้งภายใน ภายนอก มีสติระลึกร้อย่างนี้ วิญญฉนจึงจะดับ”

กล่าวโดยสรูป การตอบปัญหาของอชิตฉนพ และอุทยฉนพ เป็นการแสดงธรรมโดยการพยากรณ์ปัญหาที่เป็นตัวอย่างให้ฉนแสดงธรรมได้นำไปเป็นแบบแผนในการแสดงธรรมที่มุ่งให้เกิดความชัดเจนแจ่มแจ้งในคำถามที่ต้องการคำตอบนั้น โดยเฉพาะเป็นตัวอย่างคำตอบที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย คลายกำหนด และกำฉดกองทุกข์ทั้งปวงได้จริง โดยจะต้องไม่กำหนดในฉน มีใจไม่ขุ่นมัว ฉลาดในธรรมทั้งปวง และมีสติอยู่ทุกอิริยาบถ จึงจะทำให้สามารถดับกองทุกข์ได้จริงแท้ (พราหมณ์พาวรีและศิษย์ 16 คน, (ม.ป.ป.) [ออนไลน์])

การนำหลักธัมมกถุสตรไปใช้ในการแสดงธรรมในปัจจุบัน

เมื่อศึกษาแนวทางในการเผยแผ่ธรรมตามพุทธประสงค์แล้ว ทำให้พระธรรมกถึกผู้มีหน้าที่โดยตรงในการแสดงธรรม ได้ทราบถึงเทคนิควิธีการแสดงธรรมที่กำหนดไว้ในพระสุตร นำมาประยุกต์ใช้ให้ใกล้เคียงกับการแสดงธรรมของพระพุทธเจ้าให้มากที่สุด เพราะคงไม่อาจกล่าวได้เต็มปากนักว่าการแสดงธรรมที่อิงเฉพาะแง่ปริยัติด้านเดียว ไม่มีประสบการณ์การปฏิบัติอยู่แล้ว อาจจะไม่เคยได้ลิ้มวิมุตติรส ซึ่งเป็นรสแห่งปฏิเวธ จะ

สามารถแสดงธรรมให้บังเกิดผลสูงสุดทำให้ผู้ฟังสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ซึ่งเป็นพระอรียบุคคลขั้นสูงสุดได้ แต่อย่างน้อย ก็ทำให้เราได้หลักการที่แท้จริงที่พระพุทธองค์ทรงวางเป้าประสงค์ไว้ และพยายามทำหน้าที่แสดงธรรมให้ดีที่สุด ด้วยความจริงใจไม่ปล่อยให้อำนาจของลาภสักการะ ชื่อเสียงมาบดบังเป้าหมายที่แท้จริงของการแสดงธรรม จึงจะได้ชื่อว่าเป็นธรรมแท้ไม่ใช่สัทธรรมปฏิรูป ดังพุทธภาษิตที่ว่า สกกาโร กาศุริสํ หนตีสักการะย่อมฆ่าคนชั่วเสียได้ ประโยชน์ที่จะได้รับจากธัมมกถิกสูตร ดังนี้

1. รู้จักเป้าหมายในการแสดงธรรมตามพุทธประสงค์ที่แท้จริง
2. รู้จักเทคนิควิธีการแสดงธรรมที่ถูกต้อง
3. ป้องกันความเสี่ยงจากพระสัทธรรมเพราะพระธรรมกถิกมุ่งสอนสิ่งที่ไม่ใช่ธรรมแท้
4. ทำให้พระศาสดาดำรงอยู่ได้ยาวนานไม่นับวันเสื่อมสิ้นไปเพราะพระธรรมกถิกขาดความรู้ที่ถูกต้อง
5. รู้จักหลักการแสดงธรรม ๓ ประการ คือให้เกิดความเบื่อหน่าย คลายกำหนด และกำจัดอวิชชา
6. ไม่แสดงธรรมเพราะมุ่งลาภสักการะชื่อเสียงเงินทอง ซึ่งเป็นของที่ฆ่าได้เพียงบุรุษชั่วเท่านั้น
7. ทำให้เข้าใจหลักปฏิจจนุปบาท ซึ่งเป็นหลักการอาศัยกันและกันเกิดขึ้น เมื่อจะดับสิ่งใดก็ให้ค้นหาสิ่งที่เรียกว่าปัจจัยการ คือดับสิ่งที่เป็นปัจจัยให้เกิดสิ่งนั้นเสียก่อน แล้วกองทุกข์นั้นๆ ก็จะดับตามไปโดยอัตโนมัติ(ธรรมสภา, (๒๕๔๐)

สรุป

กล่าวโดยสรุป เมื่อพระธรรมกถิกแสดงธรรมโดยมุ่งให้เกิดความเบื่อหน่าย คลายกำหนด กำจัดชรา มรณะ เป็นต้นได้แล้ว โดยใช้การดับกองทุกข์ตามหลักปฏิจจนุปบาท อะไรเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดอะไร ก็ให้ดับที่ปัจจัยนั้น เมื่อดับเหตุดับปัจจัยได้แล้ว อวิชชา ก็สามารถดับได้ในที่สุด เมื่อได้แสดงธรรมให้ผู้อื่นได้เกิดความศรัทธา เลื่อมใสเข้าไปปฏิบัติตามแล้วย่อมบังเกิดผลเป็นการรู้แจ้งเห็นจริงตามที่แสดง โดยได้แยกให้เห็นว่า หากแสดงธรรมด้วยจุดมุ่งหมายอันสูงส่งเช่นนี้แล้ว มีผู้ปฏิบัติตาม น้อมนำไปปฏิบัติเพื่อความหน่าย เพื่อความคลายกำหนด เพื่อความดับชรา มรณะ ชาติ ภพ อุปาทาน ตัณหา เวทนา ผัสสะ สฬายตนะ นามรูป วิญญาณ สังขาร และอวิชชาได้แล้ว ควรจะกล่าวว่า **เป็นภิกษุผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม** ถ้าภิกษุเป็นผู้หลุดพ้นแล้ว เพราะความหน่าย เพราะ

ความคล้ายกำหนด เพราะความดับ เพราะไม่ถือน้ำมันชราและมรณะ ฯลฯ และอริชชาได้
แล้ว จึงควรจะกล่าวว่า **เป็นภิกษุผู้ได้บรรลุนิพพานในปัจจุบัน** ได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน
ตอนว่าด้วยพระสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรมเป็นผู้จำหน่ายกสิตร. (ม.ป.ป.) [ออนไลน์]
สืบค้นจาก [https://www.facebook.com/NalamnuerPhrae/
posts/1010126982395544/](https://www.facebook.com/NalamnuerPhrae/posts/1010126982395544/) เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2562
- ธรรมสภา. (2540). พุทธศาสนสุภาษิตฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ธรรมสภา.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔/ราชบัณฑิต. (๒๕๕๖) พิมพ์ครั้งที่ ๒
กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน
- พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต).
[ออนไลน์]. สืบค้น
จาก http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=143 สืบค้นเมื่อ
6 กันยายน 2560.
- พระไตรปิฎก เล่มที่ 16 พระสุตตันตปิฎก เล่ม 8 สังยุตตนิกาย นิทานวรรค. (ม.ป.ป.).
[ออนไลน์].
สืบค้นจาก <http://www.๘๔๐๐๐.org/tipitaka/pitaka๒/sutta๐๘.php>.
วันที่สืบค้น 5 สิงหาคม 2562.
- พราหมณ์พาวรีและศิษย์ 16 คน, (ม.ป.ป.) [ออนไลน์] สืบค้นจาก
[https://www.baanjommyut.com/library_
3/extension-1/puttha_buddha/12.ht](https://www.baanjommyut.com/library_3/extension-1/puttha_buddha/12.ht) เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2562
- หลักปฏิจจสมุปบาท. (ม.ป.ป.) [ออนไลน์] สืบค้นจาก [http://www.dharma-
gateway.com/dhamma/dhamma-32-01.ht](http://www.dharma-gateway.com/dhamma/dhamma-32-01.ht).

Assistance rendered by Sri Lanka for the development of the Pāli Literature

Rev. Uduyama Saranathissa Thero¹

¹PāliSpecial Undergraduate University of Kelaniya.
Corresponding Author, Email: Saranathissa22@gmail.com

Pāli sound

The Lord Buddha who showed the path to get over the suffering of existence and expounded the doctrines for forty-five years and such preaching was expounded using the language we accept today, as the Pāli language.

In the Buddhist canon, the Tripitaka, the following literature was compiled together in the language recognized as Pāli. Yet during the time of Tika or during the period of writing the explanation, the Buddhist language (the present Pāli language) was used to wield by the sonance of the thantibhāsā or language. MāgadhiBhāsā or the language of the Magadha country. But, it is quite visible that the Pāli sound rendered different meanings when using it in Atuwā, explanation and in the Tikā, further explanations or demonstrations.

Today, the word Pāli brings the meaning of the language of the discourse of the Lord Buddha through the books written on Atuwā and Tikā. But, the usage of the Pāli sonance as a language was applied in the history of the recent past, in about 14 A.D. However, to acquaint the Tripitaka language such as MāgadhiBhāsā, the language of Magadha, Māgadhi, Thantibhāsā, MāgadhiNirukthi were used. The word Māgadhi, used to introduce Pāli language can be considered as the name of the geographical place, this is the most ancient name used to describe the language of the Tripitaka, the Buddhist canon.

Since Māgadhi is the language of the Magadha country, it was named Māgadhi Māgadhi designation was conferred specially by the Theravada tradition of Sri Lankan teachers. Mostly, a language is recognized by the name of the country. This is evidently seen by the famous languages, introduced today. We can contemplate the fact, that the Lord Buddha even though he was not an habitant of Magadha, he spent

most of his life in Magadha, and made the Magadha language His medium of preaching. The oldest usage is quoted in the Dipawasa thus,

“NirukthiyāMāgadhiyamama ha kathahikattumkhillapotthakete”

And in the VisuddhiMagga it is shown;

"SabhāwanirukthiyāMāgadhiyāSabbaSattānaMūlabhāsāya."

It is seen that before introducing the Pāli language as Buddha Bāashā, the dialect of the Buddha before the 4th century A.D., such as Māgadhiya-Bhāsā, language of Māgadhi, ThanthiBāsā, MāgadhiVohāra, usages of the Magadha language, had been in use. At present, Pāli has no script yet it has the power to show a meaning of the language. Many learned men say that the word Pāli is a derivative from sounds such as Pankatipā ha, Pallipalāsa and Pālipāhali. But, the accepted fact is, it is the principal text about the Tripitaka. It shows that the word Pāli is an introduction of a language. The lexicon on Pāli language, named Pāli English dictionary compiled by the great authors T.W. Rhys Davis and William Steede reveal that the sound Pāli is shown only in the Atuwācommentaries etc. but is not found in the Tripitaka. The word is only found in commentaries and not in the Pitaka, such definitions are given by various people as their analysis. When analyzing the explanations forwarded by the learned scholars on the word Pāli, its profound meaning in the main text of the Tripitaka doctrine. It is a good consideration to show that the sound Pāli is a result of the explanation of the Tripitaka.

The service rendered to the Pali literature.

The service rendered to the Pali language with the condescension Emperor Asoka, in the 3d century B.C. after the third Buddhist convocation that resulted Mahā Mahinda ArahatThero with the retinue of BuddhistDharmaduta gathering introduced to the then King Devāanampiyatissa of Sri Lanka was the PāliTripitka. The Sri Lankan Pāli literature thrived on the Pāli Tripitaka footing. From their time, local learned people in Sri Lanka and foreign erudite scholars who came there created several texts in Pāli language on several topics and on different subjects. It was searched how the development of the Pāli language in Sri Lanka through the divergence and vengeance was achieved in that respect.

Result of the advent of the Mahinda Arahathero to Sri Lanka bringing the Pāli Tripitaka to Sri Lanka.

The Pāli literature in between 3rd century B.C. and 5th century A.D.

Pāli commentary literature

Pāli text on Pali complication

Pāli texts on commentaries

Literature on Pali Gan hi Pada

Literature on Pāli clans

Pāli grammar texts

Pāli explaining texts etc.

It is seen that during the period of Pāli development, several literary works were created. The summary of it is shown as above.

It has to be mentioned that from after the advent of Arahath Mahinda to the period up to today, immense service to the Pali development had rendered; specially even after facing many natural disasters occurred during many periods, up to the present period, it was brought with utmost protection, as mentioned in the historical chronicles. It is referred in the Tripitaka that, until the time of writing down texts, the Tripitaka was memorized by heart by the Buddhist monks and was brought down. From period to period different subject matters of Pāli were written down from generation to generation by Sri Lankan Buddhist monks which progressed.

Sutta Pi aka, Vinaya Pi aka and Abhidhamma Pi aka contains Tripitaka Buddha's teachings. We cannot confirm that the Tripitaka which is found today is the same way as it was. Since there were different speculations about Tripitaka even in Sri Lanka, resulting in several innovations which are quite visible. Therefore, to correct it and to make it complete, the great effort made by Sri Lankan erudite scholars is to be appreciated.

It is a very well-known fact that the Reverend Buddhagoshathero who lived in Sri Lanka in the 5th century A.D. introduced KhuddhakaPāta text, which was not in use then and compiled from 15 volumes into one compendium known as the KhuddhakaNikāya. In addition, it is mentioned in the commentaries that Sri Lankan Buddhist monks accumulated other periodicals and stanzas of Tripitaka. It is the idea of critics that the fifth

text of Vinaya Pi aka, the Parivārapāli was a compilation of Reverend BuddhagosaThero who lived in Sri Lanka. It has to be mentioned that the great assistance and support bestowed by the Sri Lankan learned scholars to complete the Tripitaka was integral to the immense task.

Pāli A hakathā (commentaries) literature

Veritably, the golden era of the Sri Lankan Pāli literature commences in the 5th century A.D. Specially, Reverend BuddhagosaThero supplied Pāli commentaries mostly to the texts of the Tripitaka during this era. Reverend BuddhagosaThero who came from India was revered as an erudite scholar and was highly respected by other Buddhist monks and he was recognized by the Anubuddhas, second Buddha, for the excellent service done towards the upliftment of the Pāli literature; also he was respectfully venerated considering that he will be the Maithrī Lord Buddha. In addition to BuddhagosaThero, there was another Buddhist monk who rendered a renowned service to the Sri Lankan Pāli literature, Badaratitthavāsī Dham mapalaThero. He was given special respect as well. It can be shown that the Pāli commentary literature which was developed widely can be considered as a special feature of the Sri Lankan Pāli language from the teachers of commentaries, Rev. BuddhagosaThero and Rev. MahānāmaThero could be included to the 5th century A.D. approximately with UpasenaThero and MahānāmaThero could be included around the 6th century A.D. Thus it is evident that approximately from 5th century A.D. to 10th Century A.D., about 500 years, the Pāli commentary Literature was developed for such a long period of time.

To explain the meaning of the Pāli Tripitaka, the assistance rendered from the light of these commentaries is not necessary to fathom further, but it is difficult to comprehend it fully without a commentary. To understand the Tripitaka texts such as Dhammapada, Theragāthā, Therīgāthā, Katha vatthu, JāthakaPāli etc. the commentaries are necessary to understand and there will be difficulty without those. Also, the value of these commentaries are quite colossal considered towards the literature.

Pāli A hakatha literature (Literature of Pali commentaries)

Actually the golden era of Sri Lanka Pāli literature commences from 5th century A.D. Specially, Venerable BuddhagosaThero who prepared many commentaries.

PāliTīkāGrantha (texts of further commentaries of Pāli)

Further to the texts of PāliTikāCommenatiries, texts explaining several further explanations, called Tikā were compiled. From these texts it is expected mainly to explain the areas most explained in the Atuwācommentaties to explain in detail the points referred in the doctrine.

The commentary of Vinaya vinicchayaTikāva called Vinaya sārattadīpanī, Khuddakasikkhātīkavā of Sumangalappasādanī, Pālimuttaka Vinaya Vinicchaya called VinayalankāraTikā.

The AbhidhammāvathāraTikā alias Abhidhammatthavikāsanī, Abhidhammatthavibāvinī or AbhidhammatthasangahaTikā were written down for Abhidhamma. These Tikā were compiled in Sri Lanka and were of great specialty from the Abhidham- ma Tikā, the Sri Lankan Buddhist way of thinking is and the Sri Lankans development is quite visible; such visibility illustrates the Sri Lankan identity through the Buddhist way of life to the world.

VinayonāmaSāsnassaĀyu~, (discipline is the age of dispensation.) This teaching is grasped by Sri Lankan monks very well, and a great effort is taken to study the Vinaya (discipline) and to find the meaning of the Vinaya in Sri Lanka, as well; another example is the availability of many books on this subject. It also seems that there are many books such as Vinaya Vinicchaya, KhuddhakaSikkha, Simālankāra etc. available for perusal of the highest ordained monks on this subject Vinaya. The completion of Tripitaka Pāli in the 20th century A.D.; this had brought many ideas of conflict on discipline and as lengthy a settlement was arrived.

There are many texts written on Abhidharma as a subject, Abhidharma is somewhat deep as a philosophical field it need many manual compositions, it will be a great assistance to a new learner. In the Sri Lankan Pali Literature there are Abhidharma manual compositions to be seen where the concepts of the AbhidhammaPitaka is given in a summarized for namely, Abhidhammāvātāra, Rupārūpavibhāga, Sacchasakhepa, Nāamarūpasamāsa, Abhidammatthasangaha, Nāamarūpapariccheda etc. Out of these Abhidammatthasangaha is very popular among the students here in Sri Lanka as well as in Buddhist Burma.

PāliWasakathāSāhithya (literature on Pali Chronicles)

In Sri Lanka there are important chronicles, developed from the Anuradhapura period viz. Dīpawasaya, Mahāvasaya, Dāhāvasaya, Bodhiwasaya, Thūpawasaya, Hatthavanagallavihāravasaya, etc. Specially, in the history of dispensation, history of politics, socio cultural intelligence, these information found on the Sri Lankan Pāli literature are sources of great importance more than any other historical sources in the world. The information gathered from these Pāli chronicles has illuminated and assisted when preparing the historical system not only in Sri Lanka but in India as well. There is another specialty in these texts. That is the literary value in it.

Following the two traditional schools of grammar in Sri Lanka, Kacchāyana and Moggallāyana several texts of grammar have originated with the Pāli media. There exists several fundamentally compiled in Sanskrit to teach ChandasVuta and Alankāra in the Sanskrit poetics. To fill this gap, which is not found in the Pāli literature, Reverend Sa agharakkhitaThero who lived in the Polonnaruwa era, compiled Vuttodaya for Chandas text and Subodhālankāra for Alankāra text. These volumes were written with Pāli stanzas following Sanskrit poetry tradition but should say that it has secured the independence of the Pāli tradition,

It is very evident to see that the large number of texts and books centering Pāli language, written by Sri Lankan Buddhsit monks living here and by the Buddhist monks who come from other foreign countries coverall the subjects. From the above information, it is clear that the contemporary Indian literature all the areas are represented in Pāli literature in Sri Lanka where an independence is accorded, which no other country in the world could possess.

References

- Adhikaram E.W Early History of Buddhism in Ceylon, 2016 3rd edition.
 Guthrie W.K.C. The Greeks and the their Gods, London, 1954. Chang.
 c.c.garma, the Buddhist teaching of totality, motilalbanarsidass
 publishers private limited, delhi.
 Geiger, Wilhelm, pali literature und sprache, 1916.
 Geiger, Wilhelm, a history of paliliterature, bharthiya publishing house
 Hazra, lal, kanai, history of Theravada Buddhism in south – east asia,
 munashirammanohar- lal publishers pct. Ltd, 1982.

- Hazra, Lal, Kanai, Pali language and literature, d.k. printworld(p) Ltd, 1932.
- Malalasekera, G.P. The Pali literature of Ceylon, M.D. Gunasena and co.LTD.
- Piyarathanathera, Wegama, Dathavamsa, Tharanjee prints, 2008.
- Warder, A.K. Introduction to Pali, Pali Text Society, 1963.
- Watanabe, Fumimaro, Philosophy and its development in the Nikayas and Abhidhamma, Motilal Banarsidass.
- Sugatasiri Madihe Ven Dr, Studies of Pali literature -1, 2015.
- Buddhadatta Polwatta Ven Prof, Pali literature, 1957.

The situation of Buddhists' propagation approach of Lao People's Democratic Republic

Somsack Vilayphonh

Louangprabang Lao
Corresponding Author, E-mail: phra.somsack@gmail.com

1. Introduction

Buddhism has long been a strong force in Lao culture and remains a major influence in daily life. Buddhism defines the Laotian character. Lao Buddhists belong to the Theravada tradition, based on the earliest teachings of the Buddha Reserved in Sri Lanka after Mahayana Buddhism branched off in the second century B.C. Theravada Buddhism is also the dominant school in Thailand, Cambodia and Myanmar.

Theravada Buddhism was introduced to Luang Prabang in the 13th and early 14th centuries. Māhayana Buddhism may have been introduced in the 8th to 10th centuries but didn't take hold long enough to have a lasting effect. Theravada Buddhism was given a big boost when the King Fa-Ngum, the monarch who unified Laos and created the first Lao Kingdom in the mid 14th century, converted his Kingdom to Buddhism. He built Laos's first wat(temple) in A.D. 1356 to house the Phra Bang Buddha.

Buddhism took a while to be embraced by ordinary Laotians who did not want to give up their beliefs in spirits. It wasn't until Buddhist schools were established throughout Laos in the 17th century During the civil war period from 1964 to that the religion really began to take hold. 1973, the Laos issued a statement saying that it supported Buddhism and over time won the support of Buddhists and monks. Things changed when the Laos came to power in 1975. Initially Buddhism was banned in schools, people were forbidden from making offerings at temples and giving alms to monks. Monks were put to work in the fields and forced to raise animals in violation of their monastic vows. Dissatisfaction over these rules, forced the government to ease off. in 1976, the giving of alms to monks was allowed but only rice was allowed to be given. Over time other restrictions were

eased. In 1992, the hammer and sickle was replaced by drawing of the Pha That Luang on the national emblem.

2. Buddhism under the Laos' Government

The Lao PDR government's successful efforts to consolidate its authority also continue to influence Buddhism. In political seminars at all levels, the government taught that Marxism and Buddhism were basically compatible because both disciplines stated that all men are equal, and both aimed to end suffering. Political seminars further discouraged "wasteful" expenditures on religious activities of all kinds because some monks were sent to political reeducation centers and others were forbidden to preach. The renunciation of private property by the monks was seen as approaching the ideal of a future communist society. However, Buddhist principles of detachment and non-materialism are clearly at odds with the Marxist view, since they are also seen as depriving the state of resources. Thus, although overtly espousing tolerance of Buddhism, the state undercut the authority and moral standing of the Sangha by compelling monks to spread party propaganda and by keeping total monks from their traditional participation in most village decisions and activities. During the period of political consolidation, many monks left the Sangha or fled to Thailand. Other pro-Laos's monks joined the newly formed Lao United Buddhist association, which replaced the former religious hierarchy. The number of men and boys being ordained declined abruptly, and many wat(temple) fell empty. Participation at weekly and monthly religious ceremonies also dropped, as villagers were under the watchful eye of local political cadre. They were fearful of any behavior not specifically encouraged. [Source: Library of Congress, 1994).

3. The Lao Buddhist Fellowship Organization (LBFO)

Theravada Buddhism is by far the most prominent organized religion in the country, with more than 4,000 temples serving as the focus of religious practice and the center of community life in rural areas. In most lowland of Lao villages, religious tradition remains strong. Most Buddhist men spend part of their lives as monks in temples, even if only for a few days. There are approximately 20,000 monks in the country, more than

8,000 of whom have attained the rank of "senior monk," indicating years of study in temples. In addition, more than 400 nuns, many of whom are older widows, reside in temples throughout the country. The Lao Buddhist Fellowship Organization (LBFO) is under the direction of a supreme patriarch who resides in Vientiane and supervises the activities of the LBFO's central office, the Ho Dhammasapha. [Source: International Religious Freedom, 2009 Report on International Religious Freedom, East Asia and Pacific, Laos; U.S. State Department, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor; October 26, 2009]

Although officially incorporated into the dominant Mahanikai School of Buddhist Practice after 1975, the Dhammayudh sect of Buddhism still maintains a following in the country. Abbots and monks of several temples, particularly in Vientiane, reportedly follow the Dhammayudh School, which places greater emphasis on meditation and discipline.

There are four Mahayana Buddhist temples in Vientiane, two serving the ethnic Vietnamese community and two serving the ethnic Chinese community. Buddhist monks from Vietnam, China, and India have visited these temples freely to conduct services and minister to worshippers. There are at least four large Mahayana Buddhist pagodas in other urban centers and smaller Mahayana temples in villages near the borders of Vietnam and China.

4. Buddhist Monks in Laos

Traditionally, all males are expected to spend a period as a monk or novice prior to marriage and possibly in old age, and the majority of Lao Loum men probably did so until the 1970s. Being ordained also brings great merit to one's parents. The period of ordination need not be long, it could last only for the three month Lenten retreat period, but many men spend years in the Sangha gaining both secular and religious knowledge. Study of the Pali language, in which all Theravada texts are written, is a fundamental component of the religion training. Ordination as a monk also requires a man to comply with the 227 rules of the monastic order. Novices under twenty years old, must obey seventy-five rules, and lay persons are expected to observe the five precepts. Only a few worsen, usually the elderly become

Buddhist nuns; they live a contemplative and ascetic life but do not lead religious ceremonies as do monks do. [Source: Library of Congress, 1994].

Monks are trying to develop detachment from the world and thus, may have no possessions but must rely on the generosity of people for food and clothing. These gifts provide an important opportunity for the giver to earn merit. Women are more active than men in preparing and presenting rice and other food to monks, who make their morning rounds through the town carrying a bowl to receive offerings that are their only nourishment for the day. In village where there are only few monks or novices, the women of the village often take turns bringing food to the wat(temple) each morning. Attendance at prayers held at the temple on the quarter, full, and new moon of each lunar cycle also provides a regular means of gaining merit.

Monks preside over religious ceremonies, festivals, household rituals and funerals. They are often leaders in the community, men have traditionally become Buddhist monks for at least a short period, usually (in the time) between finishing school and starting a career or getting married. Typically, they stay for about three months during the Buddhist Lent, which coincides with the rainy season.

The Sangha (monks, nuns and lay residents of monasteries) have traditionally been divided into two sects: The Mahanikai and the Dhammayudh (a minority sect based on a Mon form of monastic discipline practiced by the Thai king, King Mongkut). The Communists abolished the Dhammayudh sect and for a while any Buddhist material written in Thai, Although Thai material is now tolerated officially there is only one sect "La Sangha." which puts less emphasis on meditation than other Buddhist sects.

5. Monk Life

Monks in Laos have a shaved head, wear saffron-robles and often carry a begging bowl. It is common for villagers to give food to monks in a daily ritual. Monks do not look at the donors. Male donors remove their sandals and women kneel as monks pass by in a procession to collect food offering. In Luang Prabang people usually give an offering of sticky rice to

monks. After waking up donors sit on a mat at the foot and place a small amount of rice in special container. Monk arrives later and rice is scooped into their begging bowls.

Monks and Novices have no possessions except the few items that they carry in their bags. As Monks they study at school and learn about being Buddhist. Most young men in Laos spend time as a Monk or Novice at some point in their lives. During this time, they do not drink, smoke, eat after-noon, touch women, swear or have money or possessions. If under 20 years the boys are novices but undergo a ceremony at 20 to become fully ordained monks.

These days many monks serve any for a week or two. In some places discipline lax and it is not uncommon to see monks smoking or even drinking alcohol and doing drugs. Many males don't even bother to be ordained. All monks are supposed to undergo political indoctrination as part of their religious training.

During the early morning, collecting alms in Luang Prabang, the monks walk the streets and the people who offer food, kneel. When the monk has accepted their food they chant their thanks. Describing Luang Prabang on their morning rounds, P.F. Kluge wrote in National Geographic Traveler: "clusters of orange-robed monks, a dozen here, a couple there begging flowing towards a silent procession, oldest monks in front, novices trailing behind, all of the advancing to where women kneel on the sidewalk. Barefoot, mute, monks take the lids off their alms bowls. The women reach into straw baskets for a wad of rice, which they deposit in to the monk's alms bowl. It happens every morning, this bare foot walkabout, this silent offering. Watching the orange line file back toward the temples, it's as if it strokes of orange is like the sunrise itself."

6. Daily life of a Laos's monk

A young man who became a monk in April 2009 wrote: "My name is Khen and I am 20 and I am a monk in Laos, I was a novice when my father joined the temple when my mother died. When I came to live in the temple I was 12 years old. At 12 years old I was a novice (monk in training)

and could not be a monk until I was 20 years. [helping hands. Millpointrotacyclub]

"Every day I got up early at 4 am I meditated and then all the monks and the novices walk through the streets to collect alms (food). The people wait by the road- side and give us food and this is our food for the day. I eat breakfast and lunch but the monk does not eat after lunch until the next day. There are a number of special days in Buddhist Wat (temple). At the Laos New year in April elders tie white ties for the all monk and novices at the temple. The wrist ties are tied for long Life and good luck. The Wat is the place where I come to meditate with Buddha statues. I sleep with the other monks in the bedrooms. I have a bag which has my things and I carry the bag with me. I learn Dhamma and Pali. There are lots the Buddha statues in the Wat and the monks spent many hours meditating. The ring of the bell summons the monks and novices in the compound to the Wat to meditate. Village people bring food to the temple as a sign of respect. During July the monks spend their entire month in the temple meditating

7. Buddhist Customs

Major religious festivals occur several times a year. The beginning and end of the Lenten retreat period at the full moon of the eighth and eleventh months are of casinos for special offering of robes and religious articles to the monks During the Buddhist Lent, both monks and laity attempt to observe Buddhist precepts more closely. Monk must sleep at their own temple every night rather than being free to travel and are expected to spend more time in meditation. Offerings to monk and attendance at full-moon prayers are also greater than at other times. Visakha Puja, which celebrates the birth, enlightenment, and death of the Buddha at the full moon of the sixth month usually corresponds with rocket festival (boun bang fai), with heralds the start of the rain, The date of Boun Phavet, which commemorates the charity and detachment of Prince Vessantara, and earlier incarnation of the Buddha, varies within the dry season, and, aside from its religious orientation, serves as an important opportunity for a village to host its neighbors. That Luang, a Laos- style stupa, is the most sacred Buddhist monument in Laos the location of the nationally important festival and fair in November. [Source: Library of Congress, 1994)

Buddhist ceremonies generally do not make event in a life cycle, with the death. Funerals may be quite elaborate if the family can afford it but rather simple. In rural settings, the body lies in a coffin at home for several days, during which time monks pay their respects to the family and share food and drink. After this period, the body is taken from the coffin to a cremation ground and burned, again attended by monks the ashes are then interred in a small shrine on the wat's ground.

8. Conclusion

Under these circumstances, the Lao clergy will primarily have to rely on its own capacities, which, as mentioned above, are still rather limited and are needed to secure its own infrastructure. The upgrading of educational facilities for monks and novices, improved training of monks in their trade the start of the rain, The date of Boun Phavet, which commemorates the charity and detachment of Prince Vessantara, and earlier incarnation of the Buddha, varies within the dry season, and, aside from its religious orientation, serves as an important opportunity for a village to host its neighbors. That Luang, a Laos- style stupa, is the most sacred Buddhist monument in Laos the location of the nationally important festival and fair in November. [Source: Library of Congress, 1994) Buddhist ceremonies generally do not make event in a life cycle, with the death. Funerals may be quite elaborate if the family can afford it but rather simple. In rural settings, the body lies in a coffin at home for several days, during which time monks pay their respects to the family and share food and drink. After this period, the body is taken from the coffin to a cremation ground and burned, again attended by monks the ashes are then interred in a small shrine on the wat's ground.

8. Conclusion Under these circumstances, the Lao clergy will primarily have to rely on its own capacities, which, as mentioned above, are still rather limited and are needed to secure its own infrastructure. The upgrading of educational facilities for monks and novices, improved training of monks in their traditional tasks, the revitalization of meditation practices and the up-keep of its internal administrative structure are huge tasks which already reach the limits of its resources. The skepticism of some leading monks regarding the expansion of social activism is also an intelligible argument: the primary task of the Sangha should be assuring the perpetuation of the traditional teachings which are the roots of a socially-

engaged Buddhism, and the lay population expects the Sangha to continue to fulfill this role. Moreover, in Theravada Buddhism the authority of the clergy is based in its continuity and partial immunity to the changes happening around it. On the other hand, the difficult circumstances under which the discussed projects emerged and the enthusiasm of younger monks are also signs of a strong commitment that could perhaps have a synergetic effect in the future and slowly lead to a re-orientation within the clergy and the formulation of a more coherent approach. The latter point, however, also very much depends on the willingness of the Lao government to leave religious organizations and particularly the LBFO enough room for determining its own course. A potential problem here is the fact that many movements subsumed under the term "socially-engaged Buddhism" often have a quite critical stance towards the government and its institutions. Personally,

however I can hardly imagine monks, for example, publicly talking about some of the more direct government-induced reasons for the disappearance of forests in Laos, as monks have done in Thailand. Perhaps a small proportion of monks will at least be able to initiate moves towards this direction and develop appropriate concepts and practices. These will probably be inspired by the example set by Thai Buddhism and other transnational Buddhist networks, but in the end will have to be adapted to the specific context in Laos. Otherwise it could be possible that some of the rather liberal ideas occasionally employed will contravene the line of the government, or not appeal to the laity.

Recently the LBFO has set up a new administrative section which is called "committee for the spreading of Dhamma and Vipassana-meditation". This primarily makes use of these forms of social capital. The projects carried out are supposed to spread Buddhist teachings and meditation more widely among the population. An important part of its agenda is, for example, sending monks to schools where they teach about Dhamma, Buddhist ethics and morality. This is now quite common in urban areas and in my own experience, these teachings are very much focused on traditional Buddhist topics (learning to pray, respect for elders and teachers, value of education and Lao

culture etc.), although they are sometimes connected with other topics such as the environment, drug prevention and so on. The activities are sometimes centrally organized by the LBFO in cooperation with local schools, but largely take place in the context of local personal networks between monks and teachers.

Most monks are aware of the fact that Buddhism's role in society has undergone some deep changes. In the face of these developments, the threat of Buddhism becoming only a ritualistic machine fulfilling the desires of the charitable merit-maker (or even worse, secularization) is internally, and sometimes even publicly, admitted. According to a high-ranking monk of the LBFO, "Lao society is abandoning Buddhism" rituals are performed, but not more than that. The author of a lay handbook on the Lord Buddha's Dhamma and Livelihood-Earning, insists that studying of Dhamma is beneficial for everyone, but complains that today "most Lao people see the temple as a place for old men and women who have no work to do and a lot of free time". A Lao development expert cooperating with the Sangha in a project told me in an interview: "The Buddhist monks in Laos have lost their leading position in society. There is a gap of thirty years or more, which we now have to compensate for, so that Buddhism can again contribute positively to society". At the same time the Lao Sangha itself has become an object of criticism, I heard many complaints that monks are unable to explain the fundamental teachings of Buddhism and many people suggest that there is a steady decline in belief. Even for inside the Sangha the same critique can be heard. Both points were explicitly mentioned and elaborated in speech at the 1998 congress of the LBFO. These statements from lay people and members of the LBFO regarding the condition of Buddhism might on some level be discursive discontent talk, and indeed the constant concern about the purity of the Sangha, the correct practice according to the Vinaya rules and the correct interpretation of Dhamma are inherent parts of Theravada philosophy. Curious, however, is the contrast between these critical statements. Buddhism's now crucial place in the politics of identity, its important share in the efforts to define the essence of Lao culture in a country more and more exposed to the forces of globalization are obvious, but these critical statements also somewhat relativise the

observations of Grant Evans (1998:67f.) and others, who have spoken of a Re-Buddhism of Lao Society.

Monks are the main religious practitioners among Laotians, and youngest men are expected to become a monk or a short period to prepare them for marriage. This practice is also crucial for the transference of merit from son to mother and is the source of a special bond between them. After 1975, entry into the temples was discouraged, but the practice is flourishing again. Most men enter the temple for not more than a month. Young men who stay longer are from poor families and they receive an education; eventually, stay for life. Older men sometimes retreat into the temple, as do a few older women. The monks not only are in charge of Buddhist religious ceremonies but function as dream Interpreters, traditional medical practitioners, and counselors. Other religious practitioners include spirit mediums and shamans most of whom are women, Shamans and mediums also are found among all the minorities. A ubiquitous ritual is the soul khouan or baci, which is a spirit-calling ceremony used at rites of passage and other threshold occasions. In Lao the person who officiate this ceremony is usually an ex- monk who has attained considerable esoteric knowledge of the ritual language of the ceremony. Among non-Lao these ceremonies draw less on such Indic referents.

References

Jeffrey Hays. (2008). Last updated May 2014. Retrieved from http://factsanddetails.com/southeast-asia/Laos/sub5_3a/entry-2947.html

Image sources:

Text Sources: New York Times, Washington Post, Los Angeles Times, Times of London, Lonely Planet Guides, Library of Congress, Laos-Guide-999.com, Compton's Encyclopedia, The Guardian, National Geographic, Smithsonian magazine, The New Yorker, Time, Newsweek, Reuters, AP, AFP, Wall Street Journal, The Atlantic Monthly, The Economist, Global Viewpoint (Christian Science Monitor), Foreign Policy, Wikipedia, BBC, CNN, NBC News, Fox News and various books and other publications.

คำแนะนำสำหรับผู้ประสงค์ส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารพระพุทธศาสนา เขตลุ่มแม่น้ำโขง

1. เป้าหมายและขอบเขต

วารสารพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง หรือ Buddhism in Mekong Region เป็นวารสารวิชาการเพื่อส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทปริทรรศน์ และบทความวิจารณ์หนังสือ ด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม

วารสารมีกำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน)

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม)

2. คำแนะนำ

1. ผลงานที่ส่งตีพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งตีพิมพ์อื่นใดมาก่อนและต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง
2. ต้นฉบับที่ส่งตีพิมพ์ต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น
3. ต้นฉบับต้องผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ
4. ในกรณีที่บทความแปล ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยการขออนุญาตให้เป็นที่ไปตามหลักจริยธรรมสากล
5. ข้อความ เนื้อหา รูปภาพ และตาราง ที่ตีพิมพ์ในวารสาร เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความแต่เพียงผู้เดียว มิใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสาร กองจัดการ และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
6. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาบทความ

บทความจะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องโดยมีกระบวนการดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะแจ้งรายละเอียดให้ผู้ส่งบทความทราบเมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้วสมบูรณ์

2. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบหัวข้อและเนื้อหาของบทความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวารสาร รวมถึงประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
3. กรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรรับบทความไว้เพื่อตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อทำการกลั่นกรองต่อไปโดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเกี่ยวข้องตรวจสอบคุณภาพของบทความ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความแล้ว หากมีจุดที่ควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะนำส่งบทความกลับไปให้ผู้เขียนแก้ไข และส่งกลับมาพิจารณาอีกครั้ง หากพิจารณาแล้วควรตีพิมพ์ในวารสาร กองบรรณาธิการจะออกหนังสือรับรองการพิมพ์ต่อไป

4. ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ

1. ใช้กระดาษขนาด A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษ 1 นิ้ว ทั้งสี่ด้าน พิมพ์หน้าเดียว ใส่เลขหน้าที่มุมบนขวา จำนวนหน้าของเนื้อหารวมตารางและรูปภาพไม่ต่ำกว่า 10 หน้า แต่ไม่ควรเกิน 15 หน้า

2. ข้อความในบทคัดย่อและบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้อักษร TH Sarabun PSK ระยะห่าง 1 บรรทัดตลอดบทความ ส่วนตัวเลขให้ใช้เลขอารบิก

3. ส่วนต้นของบทความ ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่องใช้ตัวเข้ม 2) ชื่อผู้เขียน 3) หน่วยงานที่สังกัด (ถ้ามี) และ e-mail address ใช้ตัวอักษรปกติ โดยระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ที่ส่วนต้นของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. ส่วนของบทคัดย่อให้ดำเนินการดังนี้

4.1 บทคัดย่อภาษาไทย ประกอบด้วยคำว่า "บทคัดย่อ" จัดชิดขอบซ้ายตัวหนา และเนื้อหาของบทคัดย่อความยาวไม่เกิน 250 คำ และคำสำคัญภาษาไทย 3-5 คำ

4.2 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยคำว่า "Abstract" จัดชิดขอบซ้ายตัวหนา และเนื้อหาของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 250 คำ และคำสำคัญภาษาอังกฤษ 3-5 คำ โดยบทคัดย่อภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย

5. ส่วนของเนื้อหา

5.1 สำหรับบทความวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อหลักต่อไปนี้

1) บทนำ หรือ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
(Background and Significance of the Study)

2) วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

3) กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

4) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

ประกอบด้วย ประชากร ตัวอย่างหรือผู้เข้าร่วมวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาที่เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5) ผลการวิจัย (Results)

6) อภิปราย (Discussion)

7) ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

8) เอกสารอ้างอิง (References)

5.2 สำหรับบทความวิชาการ ประกอบด้วยหัวข้อหลักต่อไปนี้

1) บทนำ (Introduction)

2) เนื้อเรื่อง (Body) โดยอาจแบ่งเป็นประเด็นหรือหัวข้อย่อย

ตามความเหมาะสม

3) บทสรุป (Conclusion)

4) กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment) (ถ้ามี)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

6. การอ้างอิงในเนื้อหาและรายการอ้างอิงทำยบทความเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด โดยใช้การอ้างอิงรูปแบบ APA (American Psychological Association)

7. กรณิตาราง กำหนดหมายเลขตารางและชื่อตารางไว้บนตารางชิดขอบซ้าย และให้มีเฉพาะเส้นแนวนอนเท่านั้น โดยความกว้างของตารางไม่เกิน 15 เซนติเมตร

8. กรณิภาพหรือแผนภาพ กำหนดหมายเลขและชื่อของภาพหรือแผนภาพไว้ใต้ภาพหรือแผนภาพ โดยความกว้างของภาพหรือ แผนภาพต้องไม่เกิน 15 เซนติเมตร และจัดภาพให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH Sarabun PSK 18 Point ตัวหนา)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH Sarabun 18 Point ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด ตัวหนา)

ชื่อผู้เขียนคนที่ 1¹, ชื่อผู้เขียนคนที่ 2², และชื่อผู้เขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)

(TH Sarabun PSK 14 Point ตัวหนา)

ชื่อผู้เขียนคนที่ 1¹, ชื่อผู้เขียนคนที่ 2², และชื่อผู้เขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

(TH Sarabun PSK 14 Point ตัวหนา)

¹สังกัดหน่วยงาน (ภาษาไทย)

²สังกัดหน่วยงาน

³สังกัดหน่วยงาน

¹สังกัดหน่วยงาน (ภาษาอังกฤษ)

²สังกัดหน่วยงาน

³สังกัดหน่วยงาน

(TH Sarabun PSK 12 Point ตัวธรรมดา)

*Corresponding Author, Email.....(TH Sarabun PSK 12 Point ตัวธรรมดา)

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK 16 Point ตัวหนาขีดซ้าย)

เนื้อหาบทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 250 คำ (TH Sarabun PSK 16 Point ตัวธรรมดา จัดกระจายขีดขอบซ้าย ขวา).....

คำสำคัญ : จำนวน 3-5 คำ (TH Sarabun PSK 16 Point ตัวธรรมดาขีดซ้าย เคาะระหว่างคำ 1 ช่องว่าง)

Abstract (TH Sarabun PSK 16 Point ตัวหนาขีดซ้าย)

เนื้อหา (TH Sarabun PSK 16 Point ตัวธรรมดาจัดกระจายขีดขอบซ้าย ขวา).....

Keywords: จำนวน 3-5 คำ (TH Sarabun PSK 16 Point ตัวธรรมดาขีดซ้าย เคาะระหว่างคำ 1 ช่องว่าง)

บทนำ

เนื้อหา

.....

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.
- 2.
- 3.

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื้อหา

.....

.....

ผลการวิจัย

เนื้อหา

.....

อภิปรายผลการวิจัย

เนื้อหา

.....

ข้อเสนอแนะ

เนื้อหา

.....

(หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 Point ตัวหนาขีดซ้าย)
(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 Point ตัวธรรมดาตั้งค่าจัดกระจายขีดขอบซ้าย ขวา ย่อหน้า 1 ซม.
Tap 0.5)

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน: โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วรรณิ โสมปฤษฎ. (2539). การพัฒนาทักษะการเขียนระดับประถมศึกษา 2 ในเอกสารการสอนชุด
วิชาการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย หน่วยที่ 9 หน้า 531-594. นนทบุรี สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาษาอังกฤษ

- Chen and Grave. (1995). *Theory of Personallity*. (2nd en.) New York: John Willey &
Son.
- Guthrie. (2007). *Reading motivation and reading comprehension growth in the
laterelementary years*. *Contemporary Educational Psychology* 32: 282-313.

(หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 Point ตัวหนาขีดซ้าย)
(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 Point ตัวธรรมดาขีดซ้าย)